

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA POWIATU MOGILEŃSKIEGO NA LATA 2021-2030

*opracowanie we współpracy
z Powiatowym Centrum Pomocy
Rodzinie w Mogilnie*

OŚRODEK PSYCHOPROFILAKTYKI
"NOWA PERSPEKTYWA"

1 SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	1
WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII	6
PODSTAWY PRAWNE.....	8
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	8
3.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE	9
3.2. DOKUMENTY KRAJOWE	10
3.3. DOKUMENTY REGIONALNE.....	12
CHARAKTERYSTYKA POWIATU.....	13
POŁOŻENIE.....	13
DANE DEMOGRAFICZNE.....	15
RYNEK PRACY	19
SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE	21
GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA	25
EDUKACJA	27
OCHRONA ZDROWIA.....	28
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	29
POMOC SPOŁECZNA	30
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	35
BEZROBOCIE	35
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY	43
UZALEŻNIENIA	51
PRZEMOC W RODZINIE.....	53
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUNICZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO.....	58
PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW	61
PRZESTĘPCZOŚĆ.....	67
ANALIZA SWOT.....	70
CZĘŚĆ PROGRAMOWA	73
MISJA I WIZJA STRATEGII	74
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	75

2 SPIS TREŚCI

RAMY FINANSOWE STRATEGII.....	84
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	85
SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII.....	85
SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII	87
PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU	87
MONITORING I EWALUACJA	88
WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII.....	88
OCENA RYZYKA.....	89
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	90
BIBLIOGRAFIA	92
SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL.....	93
SPIS RYSUNKÓW	93
SPIS TABEL.....	93
SPIS WYKRESÓW	95

3 SPIS TREŚCI

Wykaz używanych skrótów:

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KBPN – Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KIS – Klub Integracji Społecznej

KPP – Komenda Powiatowa Policji

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NGO – (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

POZ – Podstawowa Opieka Zdrowotna

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

ZAZ – Zakład Aktywności Zawodowej

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań, mające na celu doprowadzenie do poprawy niekorzystnej sytuacji społecznej na terenie powiatu. Dokument ten wskazuje obszary problemowe, określa priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Strategia wdrażana jest systemowo. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne monitorowanie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia w sposób szczegółowy określa możliwości osiągnięcia poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. Zakłada osiągnięcie zaplanowanych celów. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, w działalności lokalnej polityki społecznej potrzebne jest strategiczne podejście. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, rozważaniu rozmaitych opcji, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

5 WPROWADZENIE

Strategia stanowi zatem ważny instrumentem zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 zawiera kilka części składowych: charakterystykę powiatu, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową zawierającą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, system wdrażania, monitoring, ewaluację i zakładane rezultaty. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność, długotrwałe lub ciężkie choroby,
- uzależnienia,
- przemoc w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, problemy związane z zapewnieniem opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców,
- starzenie się społeczeństwa,
- przestępczość.

Powyższe obszary zostały opisane z uwzględnieniem obszarów interwencyjnych i najważniejszych problemów. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom powiatu dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

6 WPROWADZENIE

METODOLOGIA OPRACOWYWANIA STRATEGII

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno główne jak i szczegółowe, mają za zadanie przybliżyć powiat do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego obrazu powiatu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania powiatu w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat. Jest to podejście zgodne z założeniami strategicznego planowania i zarządzania w administracji publicznej.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowane na rozwój społeczno-gospodarczy powiatu i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja powiatu w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Komplementarność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z innymi programami o charakterze taktycznym, takimi jak m.in. Program Współpracy Powiatu z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powoduje konieczność ujęcia w Strategii określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału powiatu w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

7 WPROWADZENIE

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

L.P.	Etap	Charakterystyka
1	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w powiecie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i głównych potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń powiatu jest Analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.
2	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży powiat za sprawą realizacji celów wskazanych w niej, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie powiatu. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

8 WPROWADZENIE

PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie całościowej, spójnej i wieloletniej koncepcji rozwiązywania problemów społecznych danej gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 roku, poz. 920), która w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) stanowi, iż do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, *ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami*³.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego realizowana jest przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie. Zadania Centrum wynikają przede wszystkim z aktów prawnych:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych,
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876).

9 WPROWADZENIE

na poziomie regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- „Unia innowacji” – projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- „Młodzież w drodze” – projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- „Europejska agenda cyfrowa” – projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania

10 WPROWADZENIE

rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencji na rynkach światowych;

- „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- „Europejski program walki z ubóstwem” – projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁴.

3.2. DOKUMENTY KRAJOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**, która ukazuje główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa, a jej głównym celem jest poprawa jakości życia Polaków. Według Długookresowej Strategii Rozwój Polski powinien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny: w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz w obszarze efektywności i sprawności państwa.
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030**, która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Polityka regionalna w perspektywie do 2030 r. kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych terytoriów, a w szczególności wspomaga rozwój tych obszarów, które nie mogą w pełni

⁴ Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

11 WPROWADZENIE

rozwinąć swojego potencjału rozwojowego lub utraciły funkcje społeczno-gospodarcze. KSRR proponuje rozwiązania służące operacjonalizacji celów polityki regionalnej, a wraz z usprawnieniem mechanizmów i narzędzi koordynacji interwencji publicznej, szczególną wagę w systemie realizacji poświęca projektom strategicznym.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁵. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.
- **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020** uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Program obejmuje pięć następujących osi priorytetowych:
 - I. Osoby młode na rynku pracy,
 - II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji,
 - III. Szkolnictwo wyższe dla gospodarki

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

12 WPROWADZENIE

i rozwoju, IV. Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa oraz V. Pomoc Techniczna.

3.3. DOKUMENTY REGIONALNE

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego jest: Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Kujawsko-Pomorskiego 2030 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, która zakończy się wraz z 2023 rokiem oraz Strategia Rozwoju Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

CHARAKTERYSTYKA POWIATU

POŁOŻENIE

Powiat Mogileński położony jest w województwie kujawsko-pomorskim, a jego siedzibą jest miasto Mogilno. Graniczy z następującymi powiatami: żnińskim i inowrocławskim, które należą do województwa kujawsko-pomorskiego, a także z gnieźnieńskim, konińskim i słupeckim znajdującym się w województwie wielkopolskim. Powierzchnia Powiatu Mogileńskiego obejmuje 675 km², co stanowi 3,8% obszaru województwa kujawsko-pomorskiego.

Rysunek 1. Położenie Powiatu Mogileńskiego na mapie województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/>

14 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

W skład powiatu wchodzi: gminy miejsko-wiejskie Mogilno oraz Strzelno, gminy wiejskie Dąbrowa, Jeziora Wielkie.

Rysunek 2. Gminy wchodzące w skład Powiatu Mogileńskiego

Źródło: <http://www.powiat.mogilno.pl/>

Pod względem powierzchni największą część powiatu stanowi gmina Mogilno, której obszar zajmuje 256,11 km². Na drugim miejscu pod względem powierzchni znajduje się gmina Strzelno (185,26 km²), na trzecim gmina Jeziora Wielkie (123,96 km²), natomiast najmniejszą powierzchnię obejmuje gmina Dąbrowa (110, 51 km²). Najwięcej gruntów rolnych występuje na terenie gminy Mogilno – stanowią one 81% powierzchni gminy, a także w gminie Dąbrowa, w której stanowią one 71% powierzchni. Na terenie gminy Strzelno lasy stanowią 25% powierzchni, natomiast najmniej użytków leśnych występuje w gminie Mogilno, gdzie stanowią one tylko 5% obszaru. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

W skład struktury geodezyjnej Powiatu Mogileńskiego wchodzi:

- użytki rolne stanowiące 73,8% obszaru,
- lasy i grunty leśne stanowiące 16,8% terenu,
- pozostałe grunty i nieużytki zajmujące 9,4% powierzchni powiatu.

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030*

15 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 2. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie Powiatu Mogileńskiego

Nazwa gminy	Powierzchnia w km ²	Użytki rolne na terenie gminy	Użytki leśne na terenie gminy	Rozkład powierzchni w odniesieniu do powiatu w %
gmina Mogilno	256,11	81%	5%	37,9%
gmina Strzelno	185,28	66%	25%	27,4%
gmina Jeziora Wielkie	123,96	64%	21%	18,4%
gmina Dąbrowa	110,51	71%	20%	16,3%

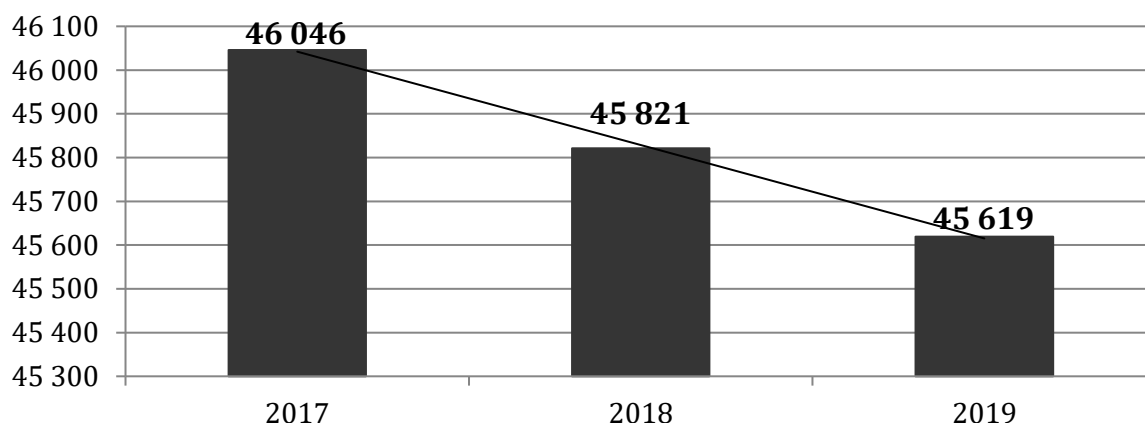
Źródło: Strategia Rozwoju Powiatu Mogileńskiego na lata 2012-2020

DANE DEMOGRAFICZNE

Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Powiat Mogileński zamieszkuje 45 619 osób (stan na 31.12.2019 roku). Na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu – w stosunku do 2017 roku nastąpił spadek o 427 osób.

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019

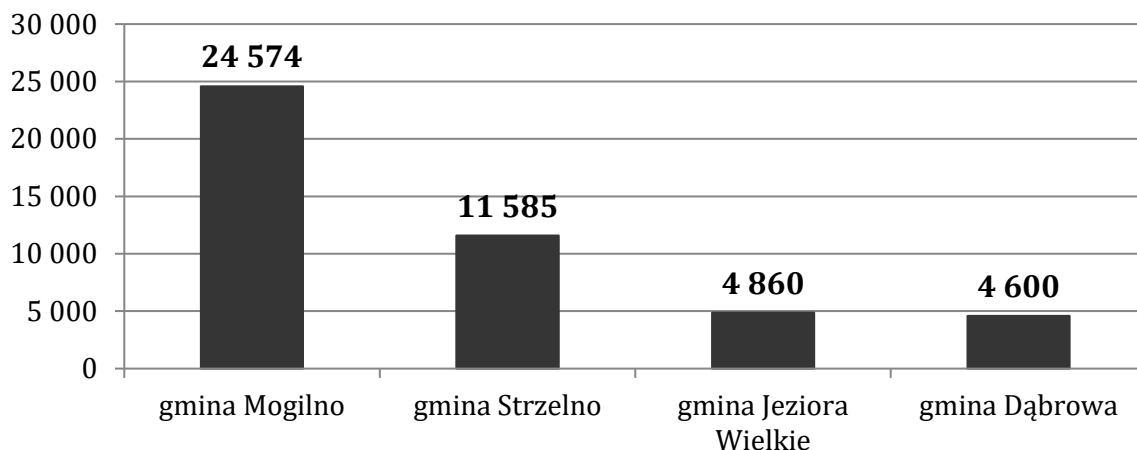
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

16 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Najwięcej mieszkańców na terenie Powiatu Mogileńskiego zamieszkuje gminę Mogilno – zamieszkuje ją 24 574 osoby. Na drugim miejscu pod względem liczby mieszkańców znajduje się gmina Strzelno – 11 585 osób na trzecim gmina Jeziora Wielkie – 4 860 osób, natomiast najmniej mieszkańców znajduje się w gminie Dąbrowa – 4 600 osób.

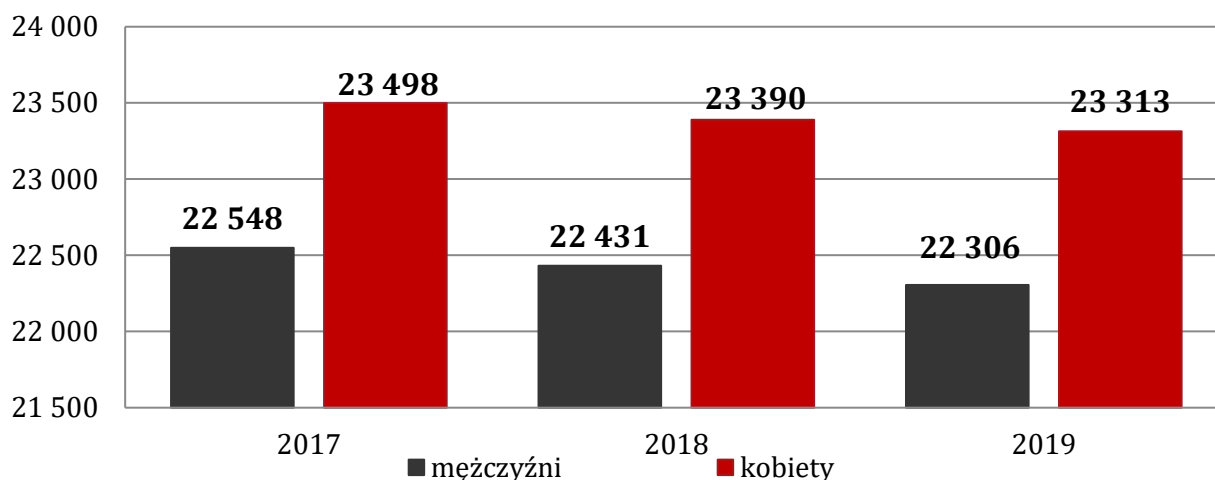
Wykres 2. Liczba mieszkańców Powiatu Mogileńskiego w podziale na gminy w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących Powiat Mogileński jest nieco mniejsza niż liczba kobiet – stanowią one 51% ogólnej liczby ludności (23 313 kobiet), natomiast mężczyźni 49% (22 306 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w powiecie wynosi 105, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 105 kobiet.

Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Mogileński na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

17 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Przyrost naturalny w powiecie w 2017 roku był on dodatni, natomiast w latach 2018-2019 przyjmował ujemną wartość – najmniejszy przyrost naturalny odnotowany został w 2019 roku kiedy wynosił -30, natomiast największy w 2017 roku, gdy jego wartość wynosiła 23.

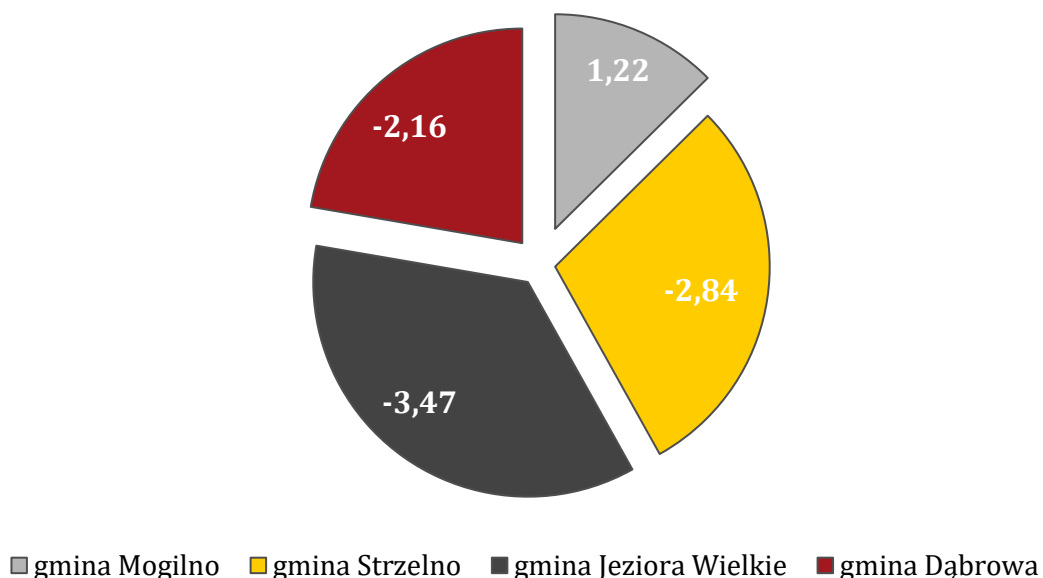
Tabela 3. Przyrost naturalny w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
urodzenia żywe	481	458	440
zgony	458	477	470
przyrost naturalny	23	-19	-30

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Największy, dodatni przyrost naturalny na 1000 osób w 2019 roku odnotowany został w gminie Mogilno, w której wynosił 1,22. Na terenie pozostałych gmin w omawianym roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na ujemnym poziomie i wynosił kolejno w gminie Dąbrowa -2,16, w gminie Strzelno -2,84, z kolei w gminie Jeziora Wielkie osiągnął najniższą wartość wynoszącą -3,47.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 osób w gminach należących do Powiatu Mogileńskiego w 2019 roku

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

18 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Struktura ludności w Powiecie Mogileńskim według ekonomicznych grup wieku w roku 2019 przedstawia się następująco:

- 17,8% jest w wieku przedprodukcyjnym - do 17 roku życia;
- 61,4% mieszkańców powiatu jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;
- 20,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym- dla kobiet jest to 59 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela przedstawia ekonomiczne grupy wieku w Powiecie Mogileńskim. Na przestrzeni lat 2017-2019 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, natomiast osób w wieku produkcyjnym - spada.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Mogileńskim w latach 2017-2019 (w procentach)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
wiek przedprodukcyjny	18,0	17,8	17,8
wiek produkcyjny	62,6	62,0	61,4
wiek poprodukcyjny	19,4	20,1	20,8

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2019 roku zarejestrowano 503 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 653 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych było dla Powiatu Mogileńskiego ujemne i wyniosło -150. Ponadto w tym samym roku odnotowano 3 zameldowania z zagranicy oraz 2 wymeldowania za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 1. W stosunku do 2017 roku możemy zaobserwować zwiększenie się liczby wymeldowań w stosunku do zameldowań, w wyniku czego ujemne saldo migracji wewnętrznych pogłębiło się.

Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Mogileńskim w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
saldo migracji wewnętrznych	-127	-179	-150
saldo migracji zagranicznych	2	0	1

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl

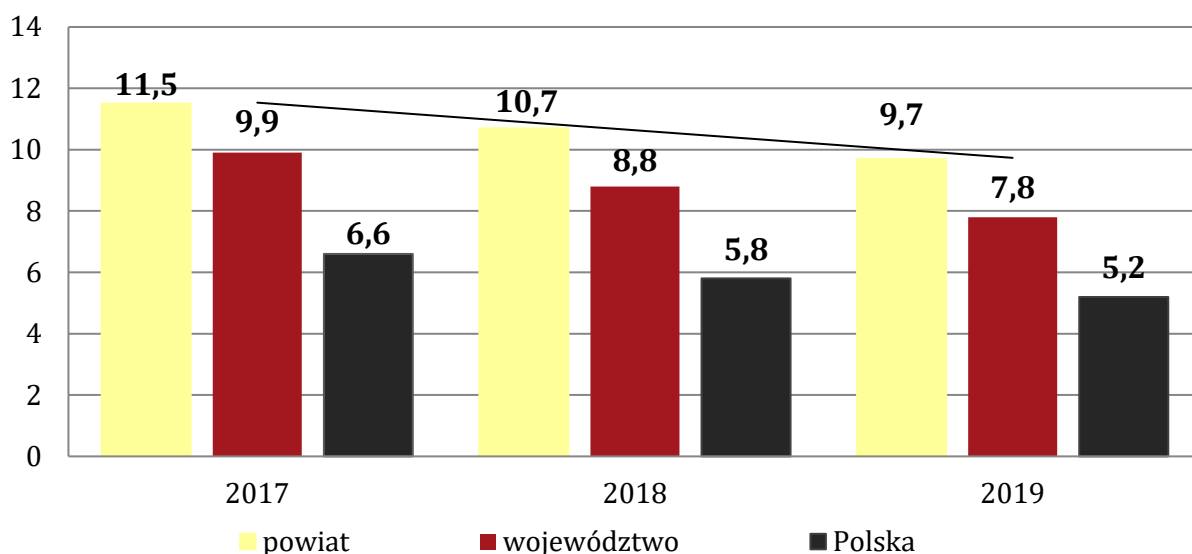

RYNEK PRACY

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasoby siły roboczej danej populacji).

Poniższy wykres przedstawia stopę bezrobocia w Powiecie Mogileńskim. W 2019 roku wynosiła ona 9,7%, a więc była wyższa zarówno od stopy bezrobocia rejestrowanego w województwie kujawsko-pomorskim oraz od stopy bezrobocia rejestrowanego na terenie kraju. Jednak od 2017 roku stopa bezrobocia w Powiecie Mogileńskim ulegała zmniejszeniu, podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 5. Stopa bezrobocia w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2019 rok, w Powiecie Mogileńskim na 1000 mieszkańców pracowało 180 osób⁶. Wszystkich pracujących w 2019 roku było 8 234. Najwięcej osób pracujących na 1000 mieszkańców było

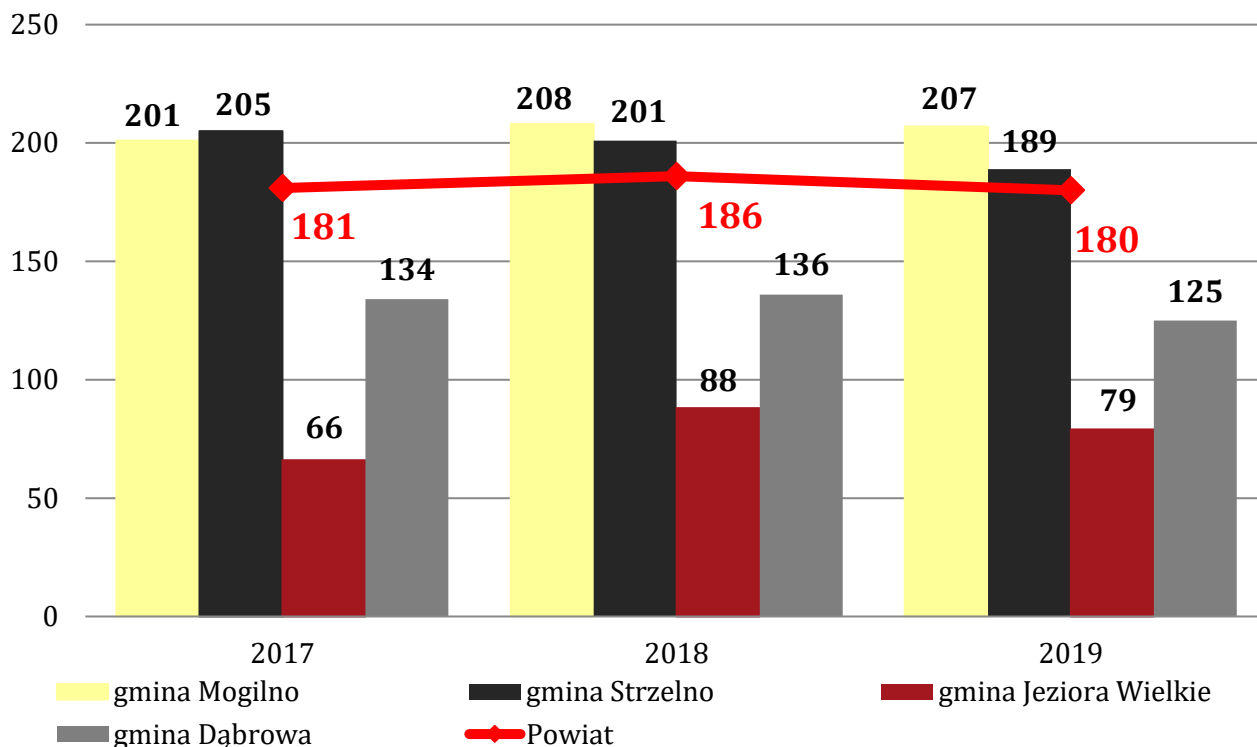
⁶ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

20 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

w gminie Mogilno – 207 osób. Nieco mniej, bo 189 osób pracujących było w gminie Strzelno. W gminie Dąbrowa odnotowanych zostało 125 osób pracujących na 1000 ludności, natomiast w gminie Jeziora Wielkie – 79 osób.

Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Powiecie Mogileńskim z podziałem na gminy na przestrzeni lat 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy). Zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców. Zawody nadwyżkowe, w których liczba wolnych miejsc jest mniejsza niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców (najtrudniej osobom poszukującym pracy znaleźć zatrudnienie).

Wśród zawodów maksymalnie deficytowych na terenie Powiatu Mogileńskiego w 2019 roku znaleźli się: pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni, lekarze

21 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

weterynarii, asystenci nauczycieli, bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją, robotnicy wykonujące prace proste w leśnictwie, tynkarze i pokrewni, hodowcy drobiu, specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi, pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń, pracownicy zakładów pogrzebowych, architekci krajobrazu, operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych. Do zawodów deficytowych na terenie powiatu należą: kierownicy sprzedaży w marketach, listonosze i pokrewni, zaopatrzeniowcy, przedstawiciele handlowi, a także robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie ogólnym. Natomiast do zawodów nadwyżkowych należy: specjalista w zakresie rolnictwa i leśnictwa, nauczyciele szkół ponadgimnazjalnych (za wyjątkiem nauczycieli kształcenia zawodowego) pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu, operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni, pracownicy domowej opieki osobistej, a także robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt⁷.

SYTUACJA GOSPODARCZA I FINANSE PUBLICZNE

Powiat Mogileński jest powiatem rolniczo-przemysłowy, skupiającym na swoim obszarze dobrze rozwinięte rolnictwo oraz liczne zakłady do obsługi niniejszego sektora gospodarczego. Do istotnych zasobów powiatu należą także złoża soli kamiennej, wykorzystywane na potrzeby przemysłu chemicznego.

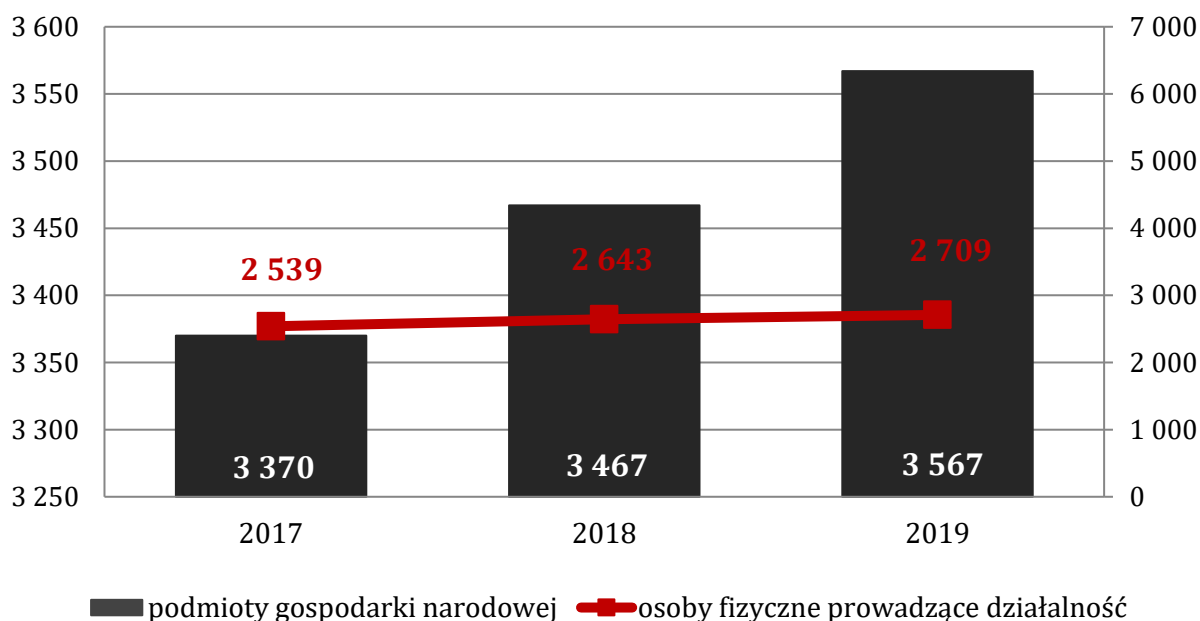
Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W Powiecie Mogileńskim na koniec 2019 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 3 567 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – było ich 2 709. Podobnie sytuacja wyglądała w 2018 roku, kiedy to osób fizycznych prowadzących własną działalność było 2 643, natomiast wszystkich podmiotów prowadzących działalność – 3 467. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w powiecie systematycznie ulegała zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku nastąpił wzrost o 6%.

⁷ <https://mogilno.praca.gov.pl/>

22 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Działalność gospodarcza w Powiecie Mogileńskim koncentruje się głównie na handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych (758 podmiotów). Ważnymi sekcjami są również: budownictwo (554 podmiotów) oraz przetwórstwo przemysłowe (292 podmioty). Najmniej zarejestrowanych jest natomiast działalności związanych z wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię (3 podmioty) oraz podmiotów związanych z górnictwem i wydobywaniem (2 podmioty).

Największa ilość podmiotów gospodarczych działających w Powiecie Mogileńskim według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 3 390 (stan na koniec 2019 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w powiecie 141. Działalność prowadzą również 33 średnie przedsiębiorstwa zatrudniające 50-249 pracowników oraz 3 duże przedsiębiorstwa z ponad 250 zatrudnionymi osobami.

23 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Powiatu Mogileńskiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Dochodami powiatu są:

- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w wysokości określonej odrębną ustawą,
- subwencje z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiat,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane przez powiatowe służby, inspekcje i straże,
- dochody powiatowych jednostek budżetowych oraz wpłaty innych powiatowych jednostek organizacyjnych,
- dochody z majątku powiatu,
- odsetki za nieterminowe przekazywanie udziałów, dotacji i subwencji,
- dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków.

Dochodami powiatu mogą być również:

- subwencja wyrównawcza z budżetu państwa,
- dotacje celowe z budżetu państwa przekazywane na wykonanie czynności
- dotacje z państwowych funduszy celowych,

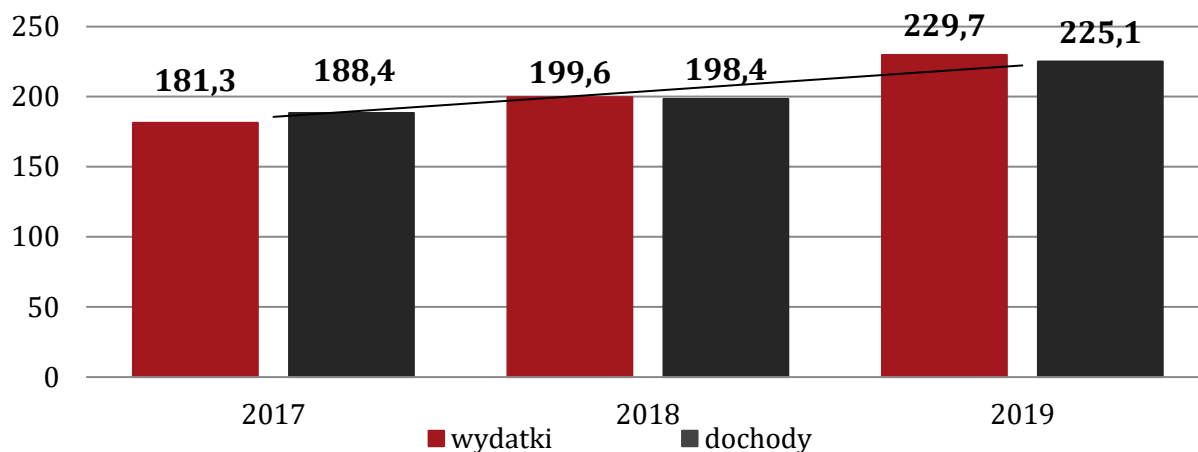
24 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe z budżetu województwa na zadania z zakresu samorządu województwa wykonywane przez powiat na mocy porozumień zawartych z województwem,
- spadki, zapisy i darowizny,
- odsetki od środków finansowych powiatu gromadzonych na rachunkach bankowych,
- odsetki i dywidendy od wniesionego kapitału,
- inne wpływy uzyskiwane na podstawie odrębnych przepisów.

W 2019 roku dochody Powiatu Mogileńskiego kształtowały się na poziomie 225,1 mln złotych, natomiast wydatki na poziomie 229,7 mln złotych. Struktura dochodów i wydatków powiatu na przestrzeni lat 2017-2019 wykazuje tendencję wzrostową.

Od 2017 roku nastąpił wzrost zarówno dochodów jak i wydatków powiatu.

Wykres 8. Dochody i wydatki Powiatu Mogileńskiego ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Wydatki Powiatu Mogileńskiego na 1 mieszkańca w 2019 roku kształtowały się na poziomie – 5 021,78 złotych. Najwyższe wydatki odnotowane zostały w gminie Strzelno (5 777,20 zł), natomiast najmniejsze w gminie Jeziora Wielkie (4 523,03 zł).

25 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Na przestrzeni lat 2017-2019 nastąpił wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca we wszystkich gminach znajdujących się w obszarze Powiatu Mogileńskiego.

Tabela 6. Wydatki Powiatu Mogileńskiego na 1 mieszkańca z podziałem na poszczególne gminy na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)

wyszczególnienie	2017	2018	2019
gmina Mogilno	3 737,83	4 178,55	4 635,72
gmina Strzelno	4 190,43	4 393,71	5 777,20
gmina Jeziora Wielkie	3 803,59	4 317,03	4 523,03
gmina Dąbrowa	4 447,74	5 178,63	5 710,87
Powiat Mogileński	3 930,97	4 348,25	5 021,78

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Z danych GUS wynika, że całkowite zasoby mieszkaniowe w Powiecie Mogileńskim to łącznie 14 617 nieruchomości (stan na koniec 2019 roku), w tym 34 nieruchomości to lokale socjalne oraz 1 mieszkanie chronione. Przeciętna powierzchnia użytkowa

1 mieszkania w całym powiecie w 2019 roku kształtowała się na poziomie 79,6 m², co jest wartością większą w porównaniu do całego województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 70,6 m². Na przestrzeni lat 2017-2019 możemy zauważyć spadek liczby wypłaconych dodatków mieszkaniowych i jednocześnie odnotowany został stopniowy wzrost liczby mieszkań, w tym lokali socjalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w ostatnich latach również uległa wzrostowi.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
liczba mieszkań	14 421	14 500	14 617
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	79,1	79,3	79,6
liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	5 190	4 895	4 494
liczba lokali socjalnych	30	29	34

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

26 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców w Powiecie Mogileńskim, jest widocznie mniejsza w porównaniu z ich liczbą zarówno w województwie kujawsko-pomorskim jak i całej Polsce (stan na koniec 2019 roku). W powiecie jest to 320,4 mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców, w całym województwie – 366,6, a na terenie całego kraju – 385,9. Możemy zauważyć jednak, że z roku na rok systematycznie wzrasta liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców zarówno w całym powiecie, jak i w każdej z należących do niego gmin.

Tabela 8. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Powiecie Mogileńskim, w poszczególnych Gminach oraz województwie kujawsko-pomorskim i na terenie całej Polski w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
gmina Mogilno	315,9	319,9	324,0
gmina Strzelno	328,5	331,7	335,1
gmina Dąbrowa	280,6	280,3	284,1
gmina Jeziora Wielkie	293,9	296,9	301,6
Powiat Mogileński	313,2	316,4	320,4
województwo kujawsko-pomorskie	358,1	362,1	366,6
Polska	375,7	380,5	385,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Charakterystyka instalacji techniczno-sanitarnych w Powiecie Mogileńskim według danych prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny za 2019 rok przedstawia poniższa tabela. Z prezentowanych informacji wynika, że mieszkania wyposażone w wodociąg w całym powiecie stanowiły 94% ogółu mieszkań, natomiast wyposażone w kanalizację – 45,1%. Rozpatrując tą kwestię z podziałem na poszczególne gminy wchodzące w skład powiatu możemy zauważyć, że do wodociągu podłączonych było 99,1% mieszkań w gminie Mogilno, 99,9% w gminie Strzelno oraz 100% budynków mieszkalnych w gminie Jeziora Wielkie oraz Dąbrowa. Wyposażonych w kanalizację było natomiast 56,9% mieszkań w gminie Mogilno, 40,2% w gminie Strzelno, 55,4% w gminie Jeziora Wielkie oraz 66,8% w gminie Dąbrowa. Jeśli chodzi o odsetek mieszkań wyposażonych w wodociąg, najlepiej w tym aspekcie prezentuje się gmina Jeziora Wielkie oraz Dąbrowa, natomiast w przypadku kanalizacji - gmina Dąbrowa.

27 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 9. Instalacje techniczno-sanitarne w Powiecie Mogileńskim z podziałem na poszczególne gminy w 2019 roku (w procentach)

wyszczególnienie	wodociąg	kanalizacja
gmina Mogilno	99,1	56,9
gmina Strzelno	99,9	40,2
gmina Jeziora Wielkie	100,0	55,4
gmina Dąbrowa	100,0	66,8
Powiat Mogileński	94,0	45,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

EDUKACJA

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku struktura wykształcenia mieszkańców Powiatu Mogileńskiego przedstawia się następująco:

- 9,9% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,2% wykształcenie policealne,
- 10,5% średnie ogólnokształcące,
- 16,1% średnie zawodowe,
- 31,4% zasadnicze zawodowe,
- 5,9% gimnazjalne,
- 22,7% podstawowe ukończone,
- 1,2% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

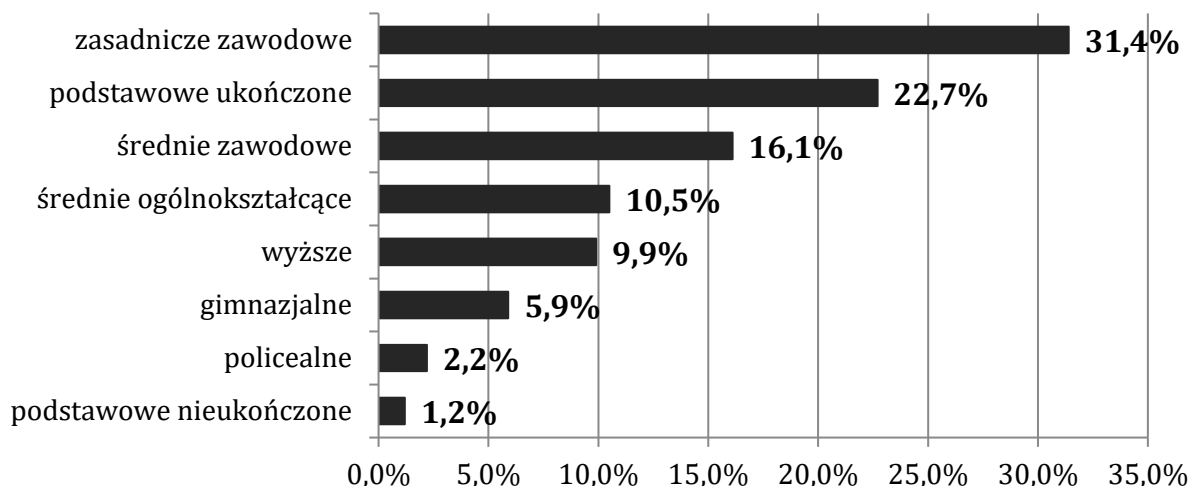
W porównaniu do całej Polski, mieszkańcy Powiatu Mogileńskiego mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,1%) oraz zasadnicze zawodowe (22,0%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (41,3%) oraz podstawowe ukończone (18,1%).

Warto zwrócić uwagę na fakt, iż niniejsze dane nie odzwierciedlają aktualnego poziomu wykształcenia mieszkańców powiatu – należy przyjąć, że obecnie osób z wykształceniem wyższym jest więcej – tak jak ma to miejsce w całej Polsce.

28 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu Mogileńskiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Powiat Mogileński jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych:

- Zespół Szkół w Mogilnie,
- Zespół Szkół w Strzelnie,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Bielicach,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Jana Bosko w Strzelnie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mogilnie,
- Zespół Placówek Specjalnych w Szerzawach.

OCHRONA ZDROWIA

Poniższa tabela przedstawia placówki ochrony zdrowia znajdujące się na terenie poszczególnych gmin Powiatu Mogileńskiego. Specjalistyczną opiekę lekarską mieszkańcy całego powiatu uzyskują w szpitalu w Mogilnie oraz Strzelnie. W ramach Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej na terenie powiatu funkcjonuje przychodnia w Mogilnie oraz w Strzelnie, Wiejski Ośrodek Zdrowia w Gębicach, Markowicach oraz w Wylatowie. Nocna i świąteczna opieka medyczna w Mogilnie oraz w Strzelnie.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

Przestrzeganiem porządku publicznego na terenie całego Powiatu Mogileńskiego zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie. W gminie Strzelno funkcjonuje Komisariat Policji w Strzelnie, w gminie Jeziora Wielkie Posterunek Policji w Jeziorach Wielkich. Ponadto na terenie miasta Mogilno działa także Straż Miejska.

Na terenie Powiatu Mogileńskiego funkcjonuje Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Mogilnie, a także działające w formie stowarzyszeń Ochotnicze Straże Pożarne na terenie gminy Mogilno, Strzelno, Dąbrowa oraz Jeziora Wielkie.

DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w powiecie, niezwykle istotnym potencjałem jest doświadczona kadra zarówno Starostwa Powiatowego oraz jednostek organizacyjnych (m.in. PUP, PCPR, placówek oświatowych). Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie zarówno w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (krajowych i zagranicznych), jak i realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć (projektów i programów) służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców. Fachowy system realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Na szczeblu samorządu powiatowego zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Na terenie Powiatu Mogileńskiego jest to Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Mogilnie.

Centrum realizuje zadania własne powiatu z zakresu pomocy społecznej i zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z odrębnych ustaw.

Do zadań własnych powiatu wynikających z ustawy o pomocy społecznej należy m.in.:

1. opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych;
2. prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
3. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych;
4. przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, rodzin zastępcze oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
5. pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia;
6. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, mających trudności w integracji ze środowiskiem;
7. prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób,
8. prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z

31 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

9. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
10. udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
11. szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
12. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Natomiast na zadania z zakresu administracji rządowej, realizowane przez powiat, składają się takie działania jak:

1. pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
2. prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
3. realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
4. udzielanie cudzoziemcom pomocy w zakresie interwencji kryzysowej;
5. finansowanie pobytu w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz w rodzinach zastępczych dzieciom cudzoziemców;
6. realizacji zadań z dziedziny przysposobienia międzynarodowego dzieci, w tym zlecenie realizacji tych zadań podmiotom prowadzącym niepubliczne ośrodki adopcyjno-opiekuńcze wyznaczone przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Powiat oprócz wyżej wymienionych działań realizuje też zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Bezpośrednią instytucją zajmującą się tymi kwestiami jest PCPR, a w swoich obowiązkach ma:

1. opracowywanie i realizację, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie: rehabilitacji społecznej,

32 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób z niepełnosprawnościami;

2. współpracę z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji ww. programów;
3. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;
4. współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
5. dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
6. dofinansowanie: uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych; sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami; zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom

z niepełnosprawnościami na podstawie odrębnych przepisów, likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami; rehabilitacji dzieci i młodzieży, usług tłumacza języka migowego.

Natomiast na szczeblu samorządu gminnego zadania z zakresu pomocy społecznej realizują ośrodki pomocy społecznej. Na terenie Powiatu Mogileńskiego funkcjonują:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mogilnie,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzelnie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeziorach Wielkich.

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W MOGILNIE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie jest jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, działającą od 1999 roku na podstawie:

- Uchwały nr XXXIV/09 Rady Powiatu w Mogilnie z dnia 22 maja 2009 roku *w sprawie powołania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,*
- Uchwały nr XLIII/251/18 Rady Powiatu w Mogilnie z dnia 18 marca 2018 roku *w sprawie statutu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.*
- Uchwały nr 99/19 Zarządu Powiatu w Mogilnie z dnia 1 sierpnia 2019 roku *w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania własne i zlecone z zakresu pomocy społecznej określone ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zadania wynikające z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do zadań PCPR należy w szczególności realizowanie zadań w ramach czterech podstawowych obszarów swojej działalności: **pieczy zastępczej, pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.**

Dodatkowe zadania wykonywane przez Centrum wynikają z pozyskiwania środków zewnętrznych i dotyczą m.in. realizacji programu specjalnego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - „Aktywny Samorząd” ukierunkowanego na aktywizację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

W 2019 roku w PCPR w Mogilnie oraz w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Marcinkowie będącej w strukturze Centrum zatrudnionych było 21 pracowników w tym dyrektor, trzech pracowników socjalnych oraz 17 pozostałych pracowników.

34 CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Tabela 10. Kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
ogółem	11	19	21
kadra kierownicza	1	1	1

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok

W 2019 roku kadra Powiatowego Centrum Rodzinie w Mogilnie sukcesywnie rozwijała swoje kompetencje zawodowe poprzez uczestnictwo w następujących szkoleniach, konferencjach, seminariach, spotkaniach oraz superwizjach:

- „Problemy współczesnej rodziny: Profilaktyka zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży – narkotyki i dopalacze; technologie cyfrowe, a zaburzenia rozwoju i edukacji dzieci; ryzykowne zachowania seksualne”;
- „Zastosowanie KPA w systemie pomocy i wsparcia społecznego”;
- „Seksualność dziecka – pomiędzy normą, a patologią”;
- „Trauma i co dalej?”;
- II Ogólnopolskie Spotkanie Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Jednostek Samorządu Terytorialnego pn. „Kierunek – Dziecko”;
- „Komunikacja międzykulturowa – radzenie sobie z barierami wynikającymi z różnic kulturowych w ramach projektu pn. Masz prawo wiedzieć”;
- „Postępowanie opiekuńczo-terapeutyczne wobec dziecka dotkniętego traumą”;
- „Wsparcie dziecka i jego otoczenia w systemie pieczy zastępczej” oraz warsztat „Czy wsparcie dziecka i zdobycie jego zaufania to to samo? – Budowanie relacji jako element rodzicielstwa zastępczego”;
- Wizyta studyjna w zakresie pracy z rodziną i dzieckiem oraz organizacji pieczy zastępczej;
- „Sprawozdawczość budżetowa”;
- „Zamknięcie ksiąg rachunkowych za 2018 rok”.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Na podstawie danych empirycznych przekazanych między innymi przez Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w Powiecie Mogileńskim, danych GUS, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka problemu i działań interwencyjnych,
- analiza SWOT⁸.

BEZROBOCIE

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

⁸ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

36 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Poniższa tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy mieszkańców Powiatu Mogileńskiego oraz wchodzących w jego skład gmin. Z danych źródłowych wynika, że pod koniec 2019 roku w PUP zarejestrowanych było ogółem 167 mieszkańców gminy Dąbrowa, 215 mieszkańców gminy Jeziora Wielkie, 818 mieszkańców gminy Mogilno oraz 457 mieszkańców gminy Strzelno. Udział w ogólnej liczbie ludności zarejestrowanych w PUP mieszkańców poszczególnych gmin prezentuje się dla każdej z nich podobnie.

Tabela 11. Mieszkańcy Powiatu Mogileńskiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
gmina Mogilno	966	4%	912	4%	818	3%
gmina Strzelno	532	5%	494	4%	457	4%
gmina Jeziora Wielkie	269	5%	242	5%	215	4%
gmina Dąbrowa	192	4%	192	4%	167	4%
Powiat Mogileński	1 959	4%	1 840	4%	1 657	4%

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy to takie, które ze względu na określone uwarunkowania mają znaczne trudności z wkroczeniem lub utrzymaniem się na rynku pracy. W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mogilnie zamieszkujących Powiat Mogileński będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności. Jak wynika z prezentowanych danych, udział osób bezrobotnych do 25 roku na przestrzeni ostatnich trzech lat uległ wzrostowi, podobnie jak ma to miejsce w przypadku udziału osób bezrobotnych zamieszkujących tereny wiejskie, a także osób nie posiadających kwalifikacji zawodowych. Z kolei udział mieszkańców powyżej 50 roku życia oraz długotrwale bezrobotnych – zmalał. Natomiast w okresie trzech ostatnich lat na stałym poziomie utrzymuje się udział mieszkańców z niepełnosprawnościami oraz osób nie posiadających doświadczenia zawodowego. Jednocześnie warto zwrócić uwagę na to, że mieszkańcy wsi stanowią największą część wszystkich zarejestrowanych w PUP mieszkańców powiatu.

37 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne, a osoby długotrwało bezrobotne stanowią nadal znaczny odsetek wszystkich osób bezrobotnych.

Tabela 12. Mieszkańcy Powiatu Mogileńskiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017–2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)

wyszczególnienie	2017		2018		2019	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	299	15%	289	16%	291	18%
powyżej 50 roku życia	446	23%	417	23%	349	21%
długotrwałe bezrobotni	1 107	57%	997	54%	879	53%
osoby z niepełnosprawnościami	68	3%	60	3%	56	3%
osoby zamieszkałe na wsi	1 261	64%	1 207	66%	1 082	65%
osoby bez kwalifikacji zawodowych	576	29%	564	31%	510	31%
osoby bez doświadczenia zawodowego	342	17%	307	17%	281	17%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

Powiatowy Urząd Pracy prowadzi stałą współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dąbrowie oraz Jeziorach Wielkich, a także Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mogilnie i Strzelnie w zakresie aktywizacji zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia.

AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

W 2019 i 2020 roku Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie brał udział w wielu projektach finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz rezerwy ministra, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, wśród których wymienić można:

- II edycję Programu regionalnego „Wiek naszym atutem”, na którego realizację uzyskano dofinansowanie ze środków rezerwy Funduszu Pracy. Program skierowany był do osób bezrobotnych w wieku 30-50 lat, w tym

38 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

głównie kobiet, osób bez wykształcenia średniego, a także osób długotrwale bezrobotnych. W ramach programu PUP w Mogilnie realizował szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, bony na zasiedlenie, refundował koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz udzielał jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej;

- III edycję programu „Praca dla każdego”, którego cel główny stanowi aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Mogilnie, a do działań podejmowanych przez Urząd w ramach program należało przeprowadzenie szkoleń i staży zawodowych, prace interwencyjne, roboty publiczne, bony na zasiedlenie, refundacja kosztów lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej;
- Projekt „Dotacja na start – wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w województwie kujawsko-pomorskim”, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 8.3. Wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, realizowanego w partnerstwie przez Toruńską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A oraz Gminę Miasto Włocławek. Cel projektu stanowiła poprawa sytuacji na rynku pracy i zwiększenie zdolności do samozatrudnienia 180 osób powyżej 29 roku życia z terenu województwa kujawsko-pomorskiego. Działania adresowane do uczestników obejmowały działania szkoleniowo-doradcze w zakresie wsparcia szkoleniowego oraz doradztwa indywidualnego, a także pomoc finansową na rozpoczęcie działalności gospodarczej;
- Projekt pn. „Work&Life Balance Hub”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie: 2.1. Równość szans mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym w dostępie do zatrudnienia, rozwoju kariery, godzenia życia zawodowego i prywatnego. Projekt współfinansowany był przez UE w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego działania skierowane były do

39 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

400 małych przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników włącznie. Natomiast bezpośrednią grupę odbiorców modelu stanowili właściciele i właścicielki przedsiębiorstw, zarządy i rady nadzorcze, osoby związane z polityką kadr i zasobów ludzkich, pracownicy przedsiębiorców, dyrektorzy i dyrektorki, kierownicy i kierowniczki zarządzający personelem przedsiębiorstwa, a także potencjalni pracownicy i pracownice oraz kontrahenci planujący współpracę z przedsiębiorstwem. Działania podjęte w ramach projektu mają na celu wzmocnienie stosowania zasady równości szans płci w zakresie dostępu do zatrudnienia i rozwoju kariery, tak aby każda firma zwiększała swoją efektywność i konkurencyjność na rynku poprzez wykorzystanie różnorodności kapitału ludzkiego – Kobiet i Mężczyzn;

- Projekt pn. „Młodzi z POWEREM” realizowany we współpracy z Firmą InvestHR w ramach Działania 1.2 Wspieranie osób młodych na regionalnym rynku pracy, Poddziałania 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt skierowany był do osób, które nie ukończyły 30 r.ż., były bierne zawodowo lub zatrudnione na podstawie umowy krótkoterminowej lub cywilnoprawnej lub były osobami ubogimi pracującymi. W ramach projektu uczestnikom zapewniono refundację kosztów dojazdu na poradnictwo zawodowe i/lub kurs, badania lekarskie, ubezpieczenie ZUS w trakcie trwania kursu, stypendium szkoleniowe w trakcie kursu, catering, materiały szkoleniowe oraz wynagrodzenie w wysokości co najmniej 2 250,00 brutto miesięcznie w trakcie subsydiowanego zatrudnienia;
- Projekt pn. „Aktywność zawodowa na 5+”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa: I Osoby młode na rynku pracy, Działanie: 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe. Projekt dedykowany był osobom młodym, w tym osobom z niepełnosprawnościami, w wieku 18-29 lat z takich grup jak tzw. młodzież NEET, imigranci, reemigracji, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny,

40 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

tw. ubodzy pracujący, osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych oraz pracujący w ramach umów cywilno-prawnych. Realizowany projekt oferował działania w zakresie identyfikacji potrzeb osób młodych oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikację stopnia oddalenia od rynku pracy osób młodych i utworzenie IPD, indywidualne poradnictwo zawodowe, staże zawodowe, a także indywidualne i kompleksowe pośrednictwo pracy;

- Projekt pn. „Gotowi na zmiany” realizowany przez KAMEA w partnerstwie z Akademickim Stowarzyszeniem Inicjatyw Społeczno-Edukacyjnych, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 8. Aktywni na rynku pracy, Działanie 8.2. Wspieranie Aktywności zawodowej w regionie Poddziałanie 8.2.2. Wsparcie osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Projekt adresowany był do pracujących osób w wieku powyżej 29 roku życia, których zarobki nie przekraczają płacy minimalnej lub które zamieszkują w gospodarstwie domowym, w którym dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej;
- Projekt pn. „Dajmy Młodym szansę – Póki mają Power” adresowanym do osób między 18 a 29 rokiem życia, posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, o wykształceniu maksymalnie ponadgimnazjalnym, a także posiadających status osoby poszukującej pracy lub osoby bezrobotnej;
- Projekt pn. „4 kroki” finansowany w ramach Działania 1.2. Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy, skierowany do osób w wieku 15-29 lat należących do grupy tzw. młodzieży NEET.

Wśród pozostałych programów partnerskich realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie należy wymienić także:

- „WSPARCIE NA STARCIE – dotacje na samozatrudnienie dla mieszkańców województwa kujawsko-pomorskiego”,
- „Skuteczny OUTPLACEMENT”,
- Szkolenie „Jak założyć żłobek. Misja, wizja i biznes”,

41 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- „Pierwszy biznes – Wsparcie w stracie”,
- „Aktywuj Pracę”,
- „Akademia Menadżera Innowacji”,
- „Program kompleksowego wsparcia osób młodych”,
- „Siła kwalifikacji”,
- „GraduatON”,
- „Nowa Perspektywa”.

Ponadto na przestrzeni lat 2017-2019 PUP w Mogilnie podejmował działania na rzecz aktywności zawodowej bezrobotnych mieszkańców powiatu. W 2019 roku najwięcej osób pozostających bez zatrudnienia wzięło udział w stażach – 240 uczestników, pracach interwencyjnych – 104 osoby oraz skorzystało z bonów na zasiedlenie – 63 osoby. Z kolei najmniejsza liczba osób podjęła szkolenia zawodowe – 9 osób oraz zdawała egzaminy zawodowe – 5 osób, natomiast żadna z osób bezrobotnych nie podjęła studiów podyplomowych. W roku przedmiotowym z różnorodnych form aktywizacji zawodowej skorzystało 615 bezrobotnych, a więc o 31% mniej niż w roku poprzednim oraz o 45% mniej niż w 2017 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje tabela nr 13.

Tabela 13. Liczba bezrobotnych biorących udział w formach aktywizacji zawodowej na przestrzeni lat 2017-2019

Lp.	Forma aktywizacji zawodowej	Liczba osób bezrobotnych skierowanych do realizacji form aktywizacji zawodowej		
		rok 2017	rok 2018	rok 2019
1.	szkolenia	32	29	9
2.	studia podyplomowe	1	4	0
3.	egzaminy	3	2	5
4.	prace interwencyjne	212	192	104
5.	roboty publiczne	52	42	43
6.	staże	385	330	240
7.	bon na zasiedlenie	108	60	63
8.	jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej	55	66	54
9.	refundacja kosztów	82	86	50

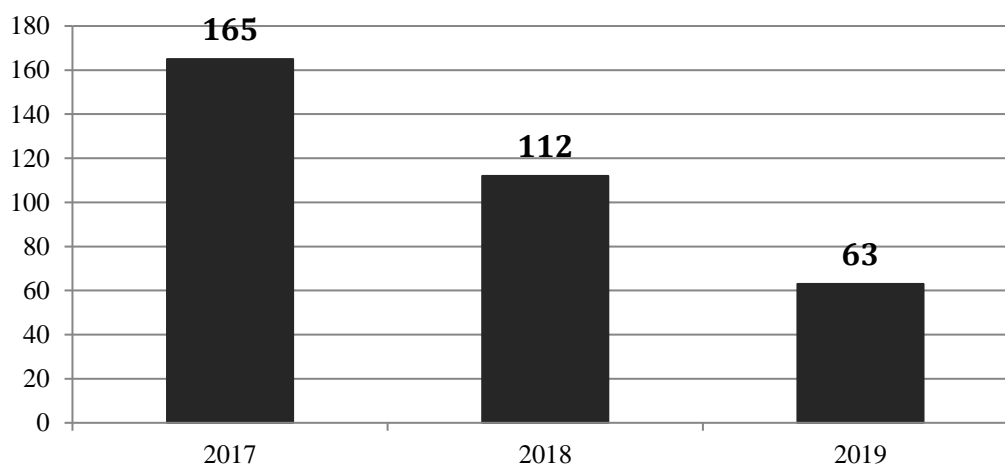
42 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

	wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy			
10.	prace społecznie	88	46	32
11.	Refundacja kosztów wynagrodzenia i ZUS osób do 30 r.ż.	105	30	15
OGÓŁEM		1123	887	615

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

W aktywizacji zawodowej osób powyżej 50 roku życia, prowadzonej przez PUP w Mogilnie w roku przedmiotowym wzięło udział 63 mieszkańców Powiatu Mogileńskiego. To o 44% mniej niż w roku poprzednim oraz o aż o 62% mniej niż w 2017 roku. Najpopularniejszą formą aktywizacji dla tej grupy osób z tzw. szczególnego ryzyka, w 2019 roku stanowiły prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne oraz roboty publiczne.

Wykres 10. Liczba osób powyżej 50 r.ż. uczestniczących w aktywizacji zawodowej prowadzonej przez PUP w Mogilnie w latach 2017-2019

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie

OBSZARY PROBLEMOWE:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- spadek liczby bezrobotnych mieszkańców powiatu biorących udział w różnorodnych formach aktywizacji zawodowej;

43 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- znaczny udział osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotne;
- możliwy wzrost stopy bezrobocia spowodowany pandemią wirusa Sars Cov 2 powodującym chorobę COVID - 19.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁE LUB CIĘŻKIE CHOROBY

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnościami z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnościami tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Istotnym wsparciem dla osób z niepełnosprawnościami z Powiatu Mogileńskiego jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelnie. ŚDS jest dziennym ośrodkiem wsparcia dla osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. Jest przystosowany do przyjęcia 35 osób wymagających wsparcia w przewyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, usamodzielnianiu się, postępowaniu rehabilitacyjnym zmierzającym do osiągnięcia poprawy funkcjonowania. Dom posiadania niezbędne zasoby do realizacji zadań wspierająco-rehabilitacyjnych, obejmujących treningi z zakresu:

- umiejętności samoobsługowej i zaradności życiowej,
- umiejętności społecznych i interpersonalnych,
- umiejętności spędzania wolnego czasu,
- pedagogicznego.

Terapia zajęciowa realizowana jest w następujących pracowniach:

44 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- plastycznej,
- modelarsko-stolarskiej,
- rękodzielniczo-krawieckiej,
- ogrodniczo-kulinarnej,
- kulturalno-terapeutycznej.

Niemniej istotnym zasobem instytucjonalnym funkcjonującym na terenie powiatu jest Dom Pomocy Społecznej w Siemionkach, składający się sumarycznie z pięciu budynków, w których prowadzona jest działalność terapeutyczno-mieszkalna oraz administracyjna. DPS jest domem dla kobiet przewlekle psychicznie chorych, jest dostosowany

do jednoczesnego przyjęcia 98 pensjonariuszek. Wszystkie budynki oraz ich otoczenie pozbawione są barier architektonicznych. Pawilony mieszkalne wyposażone są w podnośnik do przewozu osób z niepełnosprawnościami oraz platformy transportowe i pochylnie, a większość łazienek dostosowana jest do potrzeb niepełnosprawnych mieszkanki.

Jednym z podstawowych elementów pracy z pensjonariuszkami jest funkcjonowanie w strukturach DPS zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, którymi głównymi celami działalności jest:

- udzielenie wsparcia mieszkankom we wszystkich sferach ich życia,
- zintegrowanie różnych metod terapeutycznych w rehabilitacji zaburzeń psychicznych i niepełnosprawności współwystępujących,
- zapewnienie harmonijnego rozwoju w sferze bio-psycho-społeczno-duchowej,
- troska o kształcenie integralnej i autonomicznej sylwetki podopiecznych, a także budowanie prawidłowego wizerunku osoby z zaburzeniami psychicznymi w środowisku.

Praca z pensjonariuszkami opiera się o indywidualne plany wsparcia, a działania z nich wynikające są realizowane i koordynowane przez pracowników pierwszego kontaktu. DPS świadcząc usługi wspomagające i opiekuńcze zatrudnia pracowników socjalnych, a pełną efektywność terapii i rehabilitacji psychiatrycznej zapewnia zatrudnienie w placówce psychiatry oraz psychologa. W 2019 roku w DPS zatrudnionych było łącznie 45 pracowników.

POWIATOWY ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności zajmuje się orzekaniem dla celów pozarentowych o niepełnosprawności osób do 16 roku życia oraz o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia.

W 2019 roku Zespół wydał łącznie 985 orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnościami, w tym 115 osobom do 16 roku życia oraz 870 osobom powyżej 16 roku życia. Z roku na rok liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności ulegała zwiększeniu – w stosunku do 2017 roku liczba wydanych orzeczeń wzrosła o 107, tj. 12%.

Tabela 14. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnościami w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
osobom z niepełnosprawnościami do 16 roku życia	170	117	115
osobom z niepełnosprawnościami powyżej 16 roku życia	708	712	870
łącznie	878	829	985

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Poniższa tabela prezentuje liczbę wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019. Rozpatrując liczbę wydanych orzeczeń z podziałem na stopień niepełnosprawności w 2019 roku dostrzegalne jest, że największą liczbę orzeczeń wydano o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (431). Jeśli chodzi o wiek, dominują osoby mające 61 lat i więcej – wydano im 473 orzeczenia. Pod względem płci dostrzegalna jest niewielka różnica – wydano 438 orzeczeń mężczyznom i 432 orzeczenia kobietom. Z zebranych danych wynika również, że największą część osób, którym wydano orzeczenie stanowiły osoby mające wykształcenie zasadnicze (340). Ponadto zdecydowana większość osób, które w poprzednich latach otrzymały orzeczenie o niepełnosprawności, to osoby niebędące zatrudnione.

46 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Tabela 15. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
stopień niepełnosprawności	znaczny	168	177	248
	umiarkowany	358	350	431
	lekki	182	185	191
wiek	16-25	61	54	67
	26-40	49	68	76
	41-60	254	239	254
	61 i więcej	344	351	473
płeć	kobieta	351	337	432
	mężczyzna	357	375	438
wykształcenie	mniej niż podstawowe	25	38	44
	podstawowe	193	176	228
	zasadnicze	269	261	340
	średnie	181	182	210
	wyższe	40	55	48
zatrudnienie	tak	101	103	147
	nie	607	609	723

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie za 2017, 2018 i 2019 rok

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia. Rozpatrując tą kwestię pod względem wieku widzimy, że w 2019 roku wydano najwięcej orzeczeń osobom mającym 8-16 lat (69). Pod względem płci, widoczna jest znaczna dysproporcja – wydano więcej orzeczeń mężczyznom - 85 oraz 30 kobietom.

Tabela 16. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia w latach 2017-2019

wyszczególnienie		2017	2018	2019
wiek	0-3 lat	52	25	23
	4-7 lat	49	26	23
	8-16 lat	69	66	69
płeć	kobieta	68	37	30
	mężczyzna	102	80	85

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mogilnie za 2017, 2018 i 2019 rok

REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Osoby z niepełnosprawnościami często czują się wyobcowane i odsunięte od udziału w życiu społecznym. Ograniczenia utrudniające bądź wręcz uniemożliwiające korzystanie z przysługujących im praw do zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi, stanowią problem równie istotny, co trudności z rehabilitacją zawodową.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwo w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby z niepełnosprawnościami,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami z niepełnosprawnościami.

Do najważniejszych form aktywności wspomagających proces rehabilitacji społecznej zalicza się:

- uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych,
- uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej,
- zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
- uczestnictwo w sporcie, kulturze, turystyce, czy rekreacji.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami udzieliło wsparcia finansowego dzięki dofinansowaniu ze środków PFRON w wysokości 924 124,00 zł (o 88 436,00 zł więcej niż w roku poprzednim).

W ramach tych środków zrealizowano m.in. zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami:

- dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych osób dorosłych, dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów – pomocą objęto łącznie

48 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

130 osób (114 dorosłych oraz 16 dzieci i młodzieży), tj. o 7 osób mniej niż w 2018 roku;

- dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego – pomocą objęto 105 osób (95 dorosłych oraz 10 dzieci i młodzieży), czyli o 36 osób więcej niż w roku poprzednim;
- dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawnościami - pomocą objęto 19 osób, tj. o 6 więcej niż w roku ubiegłym.

Tabela 17. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	124	137	130
dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	83	69	105
dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych	14	13	19

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2019 rok

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w ramach warsztatu terapii zajęciowej w celu zdobycia samodzielności, umiejętności i kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Warsztat Terapii Zajęciowej „Radosne Serca” dla mieszkańców Powiatu Mogileńskiego znajduje się w Bielicach i jest przystosowany do przyjęcia 30 uczestników. Jednostka prowadzona jest przez Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej. W zajęciach warsztatowych biorą udział osoby z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną w stopniu umiarkowanym i znacznym. Placówka ma na celu aktywizację społeczno-zawodową uczestników z niepełnosprawnościami. Zajęcia z terapeutami odbywają się w sześciu pracowniach: krawieckiej, stolarskiej, ogrodniczej, ceramicznej, plastycznej oraz gospodarstwa domowego.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie po raz kolejny realizowało pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. W 2019 roku przyznano dofinansowanie na realizację zadań w ramach **Modułu I** - likwidacja barier

49 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

utrudniających aktywizację zawodową i społeczną w łącznej wysokości 32 243,00 zł, a pomocą objęto 13 osób z niepełnosprawnościami. W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” zrealizowano następujące działania:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (1 osoba);
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania dla osób z niepełnosprawnością związaną z dysfunkcją narządu ruchu lub wzroku (2 osoby);
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (2 wnioski);
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (3 osoby);
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny co najmniej na III poziomie jakości (2 osoby);
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (2 osoby);
- pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (1 osoba).

W ramach **Modułu II** - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym otrzymało 16 osób. Na realizację Modułu II łącznie wypłacono 33 579,75 zł.

Łącznie w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w 2019 roku wypłacono środki PFRON w wysokości 65 822,75 zł.

AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Praca dla osób z niepełnosprawnościami jest szansą na aktywne życie, samodzielność finansową oraz ciągły rozwój. Jednakże osoby z niepełnosprawnościami, chcące podjąć zatrudnienie, muszą pokonać wiele trudności dlatego tak istotne jest prowadzenie aktywizacji i rehabilitacji tychże osób, które wliczają się w tzw. grupę bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2019 roku PCPR w Mogilnie przekazał kwotę budżetu PFRON w wysokości 32 521, 00 zł, z której udzielono pracodawcy zwrotu dodatkowych kosztów dla osoby zatrudniającej osobę z niepełnosprawnością.

50 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Mogilnie w latach 2019-2020 prowadził programy adresowane do niepełnosprawnych, wśród których należy wyszczególnić:

- Projekt pn. „Wiedza i umiejętności dla aktywności osób niewidomych i słabowidzących” realizowany przy współpracy z Fundacją Ari Ari, dofinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Działania, którymi zostali objęci uczestnicy dotyczyły indywidualnego poradnictwa specjalistycznego, indywidualnych zajęć z zakresu samodzielnego poruszania się, indywidualnego doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy. Ponadto zostały przeprowadzone grupowe treningi społeczne oraz warsztaty dla opiekunów, grupowe warsztaty kompetencji życiowych, płatne staże zawodowe, indywidualne kursy zawodowe, a także zostało zapewnione wsparcie dla opiekunów osób biorących udział w projekcie;
- Projekt pn. „Aktywuj Pracę” realizowany we współpracy z Fundacją Aktywizacja. Celem projektu było zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami u jednego z kluczowych klientów Fundacji, oferującego zatrudnienie na takich stanowiskach jak: pracownik obsługi klienta, doradca klienta, pracownik rozdzielni, pracownik zaplecza, pracownik magazynowy, kierowca kat. B, pracownik kat. C, a także doręczyciel pieszy. Podczas trwania projektu, uczestnicy byli objęci wsparciem JobCraftera oraz psychologa.

Niezwykle istotnym zasobem w aspekcie aktywizacji zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Mogileńskiego jest Zakład Aktywności Zawodowej w Przyjezierzu. Zakład Aktywności Zawodowej pomaga osobom z niepełnosprawnościami należącym do tzw. grupy szczególnego ryzyka odnaleźć się na rynku pracy, a także prowadzi nieodpłatną rehabilitację dla pracowników z niepełnosprawnościami. ZAZ zatrudnia osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz z umiarkowanym, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną. W pierwszej kolejności zatrudniane są osoby skierowane przez PUP lub uczestnicy WTZ, w stosunku do których rada programowa zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie

51 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

rehabilitacji zawodowej. Osoby z niepełnosprawnościami w ZAZ w Przyjezierzu zatrudniani są na 0,75 etatu, pracują one w obszarze usług turystycznych, gastronomicznych, pralniczych, remontowo-porządkowych, rolniczo-ogrodniczych oraz rękodzielniczych.

OBSZARY PROBLEMOWE:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych,
- długotrwała lub ciężka choroba jako najczęstszy powód udzielania pomocy i wsparcia rodzinom zamieszkującym Powiat Mogileński.

UZALEŻNIENIA

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby wymienia się zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny⁹. Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

⁹ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

52 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Poniżej przedstawione zostały miejsca na terenie powiatu, gdzie mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w przypadku problemu uzależnienia.

POMOC W PRZYPADKU UZALEŻNIEŃ NA TERENIE POWIATU MOGILEŃSKIEGO:

Źródło: opracowanie własne

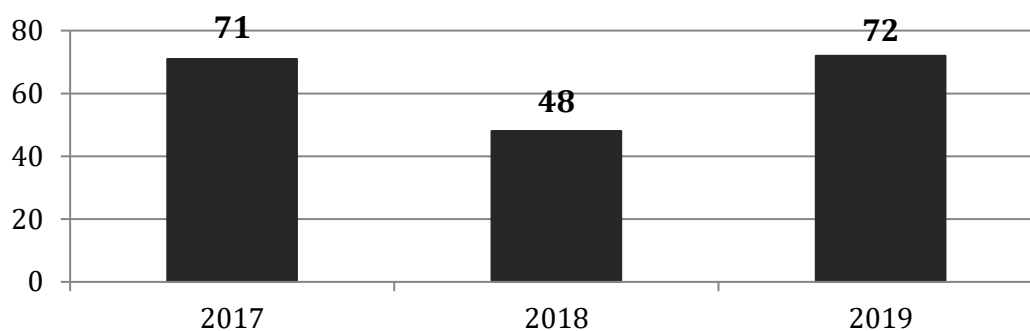
Istotnym zasobem w zakresie pomocy osobom uzależnionym na terenie Powiatu Mogileńskiego jest funkcjonująca w Mogilnie Poradnia Leczenia Uzależnień działająca w ramach przychodni rejonowej, która prowadzi zarówno terapię indywidualną jak i grupową, a wizyty w ramach NFZ są bezpłatne.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości zatrzymanych na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019. Jak wynika z prezentowanych danych, na przestrzeni omawianych lat liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości ulegała wahaniom. W 2017 roku odnotowano 71 nietrzeźwych kierujących, w 2018 roku liczba ta uległa zmniejszeniu i wynosiła 48 natomiast w 2019 roku ponownie wzrosła do 72.

53 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Wykres 11. Liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie

OBSZARY PROBLEMOWE:

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień;
- występujący problem kierowania pojazdami mechanicznymi pod wpływem alkoholu przez mieszkańców Powiatu Mogileńskiego;

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające je na szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

54 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminach Powiatu Mogileńskiego zajmują się Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład ZI wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych
- kuratorzy sądowi i przedstawiciele prokuratury.

Celem działania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinary realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W związku z nasilającym się zjawiskiem przemocy w rodzinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie opracował i realizował w latach 2016-2020 *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*, przyjęte cele skupiają się na:

- zapobieganiu występowania przemocy poprzez podnoszenie świadomości społecznej,
- zatrzymaniu sytuacji przemocy,
- przyczynieniu się do rozwoju kompetencji, skuteczności działań osób i instytucji uprawnionych i zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie¹⁰.

¹⁰ Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 (uchwała nr XVI/80/16 Rady Powiatu w Mogilnie z dnia 30 marca 2016 r.)

Poniżej przedstawione zostały miejsca, gdzie na terenie Powiatu Mogileńskiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc i wsparcie w przypadku doświadczania przemocy w rodzinie.

POMOC W PRZYPADKU PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE POWIATU MOGILEŃSKIEGO:

Źródło: opracowanie własne

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskiej Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych,

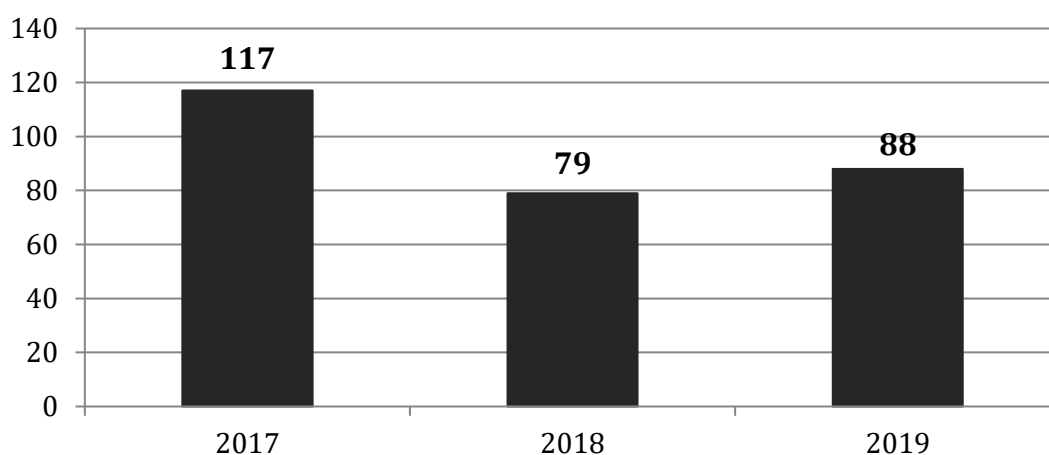

56 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Mogilnie w 2019 roku przeprowadzili 456 interwencji domowych, z czego 88 dotyczyło bezpośrednio sytuacji przemocy, stwierdzono również 24 przypadki znęcania się fizycznego i psychicznego nad rodziną. W 2018 roku policjanci przeprowadzili 79 interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie, z kolei w 2017 roku – 117.

Wykres 12. Liczba interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie

W 2019 roku łączna liczba osób zamieszkujących Powiat Mogileński, które doświadczyły przemocy domowej kształtowała się na poziomie 92, z czego aż 87% stanowiły kobiety, 12% mężczyźni, a 1% dzieci. Na przestrzeni lat 2017-2019 odnotowały został spadek w zakresie członków rodziny doznających przemocy domowej wynoszący 31%. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Liczba osób doświadczających przemocy w latach 2017-2019 zamieszkujących Powiat Mogileński

	Liczba osób doświadczających przemocy domowej		
	2017	2018	2019
mężczyźni	14	10	11
kobiety	109	72	80
dzieci	11	5	1
łącznie	134	87	92

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie

Istotnym zasobem w zakresie wsparcia osób doświadczających przemocy w rodzinie był funkcjonujący do dn. 1.05.2019 r. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Strzelnie, który dysponował hostelem mogącym zapewnić jednoczesne zakwaterowanie 6 osobom. W okresie 1.01.2019 – 2.04.2019 w ramach jego działalności udzielono 121 konsultacji pedagogicznych, psychologicznych i prawnych. Placówka w swoich strukturach zatrudniała terapeutę do spraw uzależnień, psychologa oraz 4 osoby pełniące dyżury. Planowane jest otwarcie punktu przy PCPR.

W 2019 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie zrealizowało po raz piąty warsztaty socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży, które doświadczały przemocy ze strony osób dorosłych i przebywają w rodzinnej pieczy zastępczej, mających trudności w nawiązywaniu i utrzymywaniu kontaktów społecznych, agresywnych, nieśmiałych, mających trudności z przestrzeganiem norm społecznych, a także trudności z adaptacją do nowych sytuacji. Warsztaty zrealizowano w łącznej ilości 10 godzin dla grupy 15 dzieci. Podczas warsztatów uczestnicy uczyli się w jaki sposób budować satysfakcjonujące relacje z innymi, jakie zachowania są społecznie akceptowalne oraz w jaki sposób odpowiednio odczytywać i nazywać zarówno własne jak i cudze emocje.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- konieczność poszerzenia bazy specjalistycznego wsparcia osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie powiatu w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny.

Na poziomie gminnym główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania

59 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

zmierzające do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Ośrodki pomocy społecznej realizują zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 159). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W 2019 roku na terenie całego Powiatu Mogileńskiego pracowało 7 asystentów rodziny, w tym po 1 w gminie Dąbrowa, Jeziora Wielkie oraz Strzelno, a 4 w gminie Mogilno. W przedmiotowym roku, asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodkach Pomocy Społecznej obejmowali wsparciem łącznie 69 rodzin z Powiatu Mogileńskiego.

Rodziny z terenu Powiatu Mogileńskiego mogą uzyskać specjalistyczną pomoc psychologiczną w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Mogilnie.

Zorganizowaną działalność w celach zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży w formie placówki wsparcia dziennego prowadzi na terenie miasta Mogilno „Ognisko Wychowawcze”, powołane uchwałą Nr XLIV/356/06 Rady Miejskiej w Mogilnie z dnia 20 września 2006 roku. W 2019 roku placówka obejmowała opieką 29 wychowanków, a na koniec grudnia przedmiotowego roku liczba dzieci biorących czynny udział w zajęciach placówki wynosiła 24 osoby. W omawianym roku „Ognisko Wychowawcze” zapewniało dzieciom opiekę i bezpieczeństwo po zakończonych zajęciach w szkole, pomoc indywidualną w nauce, udział w zajęciach komputerowych, sportowych, plastycznych, wychowawczo-dydaktycznych, wyrównawczych oraz rekreacyjnych. Ponadto podopieczni placówki minimum raz w miesiącu uczestniczyli nieodpłatnie w zajęciach sportowych na basenie.

Na terenie Powiatu Mogileńskiego od 2018 roku działalność prowadzi placówka opiekuńczo-wychowawcza w Marcinkowie, która przeznaczona jest dla 14 małoletnich wychowanków, a jej utworzenie miało na celu przyczynienie się do wyeliminowania niewystarczającej dostępności do usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej na terenie powiatu. Zgodnie z art. 93 pkt 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821), placówka opiekuńczo-wychowawcza ma za zadanie:

60 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

- zapewniać dziecku całodobowo opiekę i wychowanie oraz zaspokajać jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowej, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizować przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwiać kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba, że sąd postanowi inaczej;
- podejmować działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewniać dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmować dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewniać korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Obiekt ten został dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a adaptację placówki dofinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, potrzebującej wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagającej usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym. Jest ono formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W 2019 roku w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie funkcjonowało jedno mieszkanie chronione.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci.

PROBLEMY ZWIĄZANE Z ZAPEWNIENIEM OPIEKI DZIECIOM POZBAWIONYM OPIEKI RODZICÓW

Podstawowym celem działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest udzielanie pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym: dzieciom, rodzinom, osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym; a także zabezpieczenie dzieciom pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Powyższe działania realizowane są na bieżąco w oparciu o *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2019-2021*.

W 2019 roku w pieczy zastępczej umieszczonych było 75 dzieci z Powiatu Mogileńskiego. Według stanu na koniec 2019 roku w Powiecie Mogileńskim funkcjonowały 43 rodziny zastępcze z 75 dziećmi, w tym:

- 19 rodzin spokrewnionych obejmujących opieką 29 dzieci,
- 15 rodzin niezawodowych, które objęły opieką 15 dzieci,
- 9 rodzin zawodowych obejmujących opieką 31 dzieci,

Poniższa tabela prezentuje liczbę i rodzaj funkcjonujących na terenie Powiatu Mogileńskiego rodzin zastępczych na przestrzeni ostatnich trzech lat. Od 2017 roku obserwowalna jest stała liczba rodzin zastępczych i jednocześnie wzrost liczby dzieci objętych ich opieką. W stosunku do 2017 roku liczba dzieci zwiększyła się o 19%.

62 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

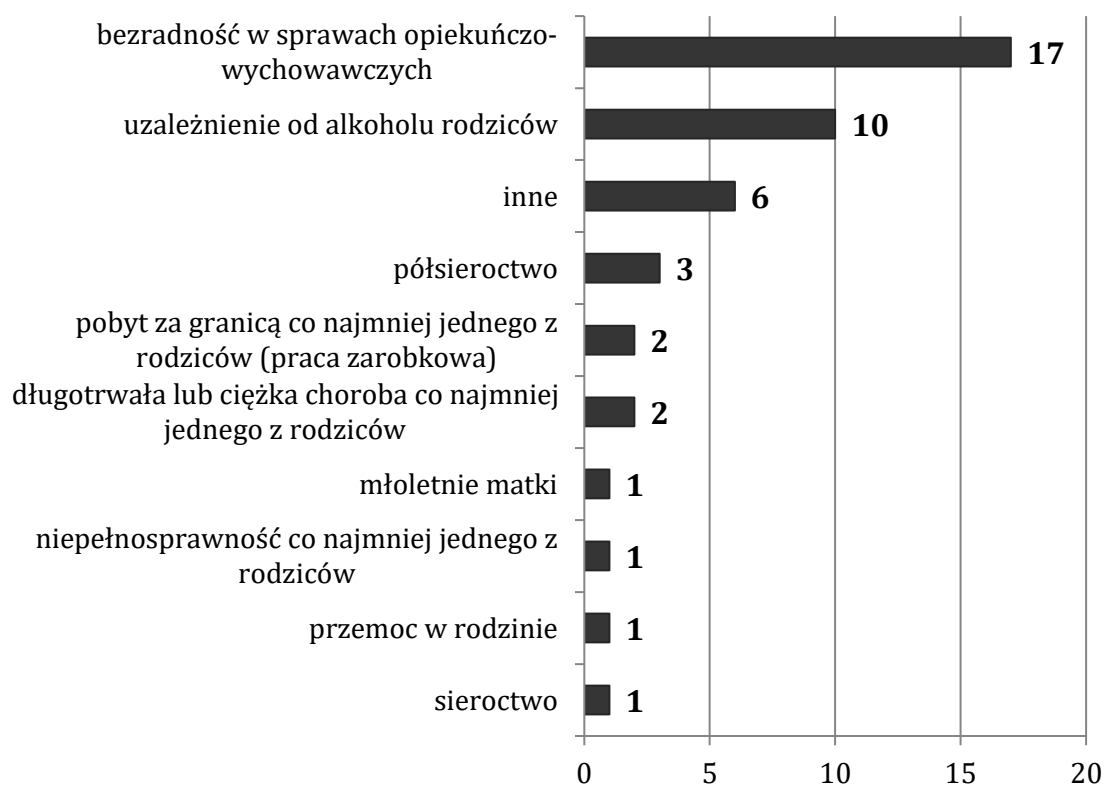
Tabela 19. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

rodzina zastępcza	2017		2018		2019	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewniona	19	23	19	25	19	29
niezawodowa	15	19	16	19	15	15
zawodowa	9	21	8	22	9	31
razem	43	63	43	66	43	75

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Głównym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej w 2019 roku była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – z tego powodu umieszczono w omawianym roku 17 dzieci. Na drugim miejscu pod względem liczby umieszczonych dzieci znalazło się uzależnienie od alkoholu rodziców (10 dzieci), natomiast na trzecim inne, niedookreślone powody (6 dzieci). Najmniej dzieci zostało umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu sieroctwa, przemocy w rodzinie, niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców, a także z powodu małoletniego macierzyństwa (po 1 dziecku).

Tabela 20. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z końcem 2019 roku

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Mogilnie

63 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zlecenie realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego. Starosta Mogileński wyznaczył na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie. W 2017 roku Organizator sporządził 71 planów pomocy dziecku, w 2018 roku – 75, natomiast w 2019 roku – 74. Ponadto koordynatorzy udzielali także pomocy w opracowywaniu Indywidualnych Programów Usamodzielniania.

Tabela 21. Liczba sporządzonych przy współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planów oraz Indywidualnych Programów Usamodzielniania w latach 2017- 2019

wyszczególnienie	2017	2018	2019
plany pomocy dziecku	71	75	74
Indywidualny Program Usamodzielniania	3	1	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

Do zadań Zespołu do spraw Rodzinnej Pieczy Zastępczej należy wykonywanie zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej określonych w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności:

1. pozyskiwanie, kwalifikowanie oraz szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo –wychowawczej typu rodzinnego oraz prowadzenia naboru kandydatów;
2. informowanie sądu rodzinnego o ustaniu przyczyny umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub złożenie wniosku wraz z uzasadnieniem o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka;
3. organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy osoba sprawująca pieczę rodzinną nie może pełnić opieki;
4. zapewnianie opiekunom zastępczym szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, grup wsparcia, pomocy wolontariuszy, badań psychologiczno – pedagogicznych;

64 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

5. prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
6. dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, informowanie sądu rodzinnego o całokształcie sytuacji dziecka, dokonywanie oceny osób sprawujących pieczę zastępczą oraz przygotowanie planu pomocy dziecku;
7. zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
8. zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną;
9. udzielanie wsparcia dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w opracowaniu planu pomocy dziecku i udział w zespole ds. oceny sytuacji dziecka;
10. wyznaczanie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
11. udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
12. wydawanie opinii w sprawie zasadności przyznania środków finansowych na utrzymanie lokalu;
13. prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny niezawodowej, zawodowej, osobach do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz o osobach pełniących wyżej wymienione funkcje;
14. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu zadań realizowanych przez zespół w ramach systemu pieczy zastępczej.

W skład zespołu wchodzi przedstawiciel ośrodka adopcyjnego, pedagog, psycholog, asystent rodziny oraz koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, którzy we współpracy z rodziną zastępczą, rodziną biologiczną oraz innymi osobami działającymi na rzecz dziecka dokonują ocen rodzin zastępczych pod względem predyspozycji i motywacji do pełnienia powierzonej im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy tworząc oceny rodzin zastępczych, a także zmiany sytuacji życiowej w związku z przyjęciem dziecka do swojej rodziny. W 2019 roku opracowano 128 ocen

65 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej, tj. o 8 więcej niż w roku poprzednim.

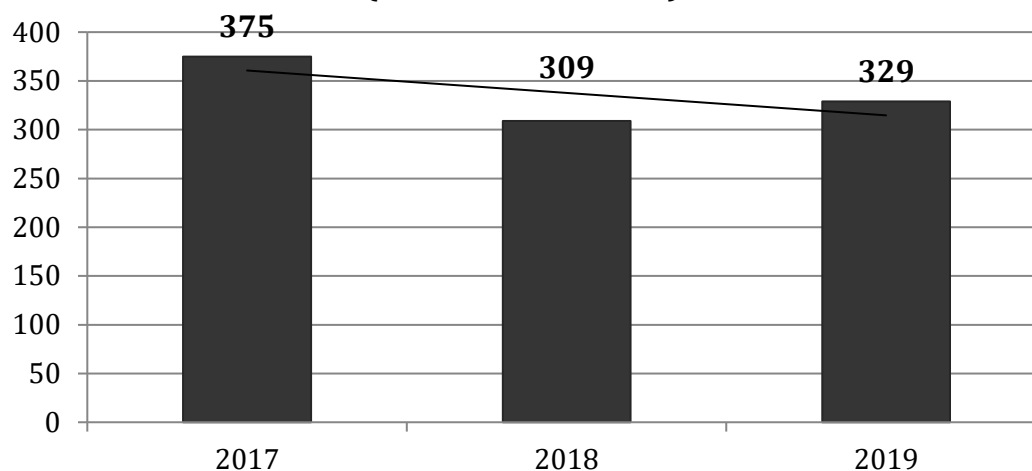
W 2019 roku rodzice zastępczy mogli korzystać ze wsparcia psychologów, zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie oraz działań i pomocy specjalistów w ramach projektu „Rodzina w Centrum 2”, który oferował rodzinom biorących w nim udział szeroki wachlarz wsparcia. Wzięły one udział w 4 spotkaniach grup wsparcia dla rodziców zastępczych, odbyły 54 godziny supervizji oraz uczestniczyły w 4 warsztatach wzmacniających kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, które obejmowały wiedzę z zakresu: „Umiejętności radzenia sobie ze stresem w procesie wychowawczym”, „Prowadzenia gospodarstwa domowego”, „Wzmacniania kompetencji opiekuńczo-wychowawczych”, a także „Zaburzeń odżywiania”. Uczestnicy projektu mogli również skorzystać ze specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego, psychiatrycznego oraz prawnego.

PCPR w Mogilnie w celu kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej opracowało i realizuje przejrzystą procedurę, która dostępna jest dla osób chcących pełnić tę funkcję i w zrozumiały sposób opisuje kolejne kroki zmierzające do pozyskania przez nie kwalifikacji.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w 2019 roku zatrudniało trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej pozostaje w stałym kontakcie osobistym i telefonicznym z rodziną zastępczą. Na podstawie dokonanej we współpracy z rodziną zastępczą i innymi specjalistami diagnozy, a także zgłoszonych przez rodzinę zastępczą potrzeb obejmuje ją wsparciem i udziela pomocy. W omawianym roku koordynatorzy odbyli 329 wizyt w rodzinach zastępczych, w 2018 roku – 309, natomiast w 2017 roku – 375.

Wykres 13. Liczba wizyt przeprowadzonych przez koordynatorów pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)

Źródło: Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok

W celu podniesienia kompetencji zawodowych koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej brali udział w szkoleniach, spotkaniach, konferencjach, wyjazdach studyjnych oraz warsztatach w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Pracownicy byli także objęci wsparciem superwizora.

Z zakresu instytucjonalnej pieczy zastępczej, działalność na terenie Powiatu Mogileńskiego prowadzi placówka opiekuńczo-wychowawcza w Marcinkowie, w której na koniec 2019 roku przebywało 14 wychowanków. Dzieci przebywające w placówce były objęte stałą pracą wychowawczą oraz wsparciem psychologiczno-pedagogicznym, brały udział w zajęciach z socjoterapii w Centrum Terapii Animus oraz miały możliwość aktywnego spędzania wolnego czasu – organizowano wycieczki na basen, salę zabaw, do kręgielni lub kina.

W omawianym roku kadra placówki liczyła 9 pracowników, którzy systematycznie uczestniczyli w superwizjach.

OBSZARY PROBLEMOWE

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej w części diagnostycznej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- konieczność umieszczania dzieci w pieczy zastępczej spowodowana bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz uzależnieniem od alkoholu;
- brak sprawowania opieki zastępczej nad dziećmi w ramach Rodzinnego Pogotowia Opiekuńczego.

PRZESTĘPCZOŚĆ

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba stwierdzonych przestępstw w poszczególnych kategoriach przestępstw cechujących się dużą szkodliwością społeczną na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019. W 2017 roku stwierdzono łącznie 596 przestępstw (z czego 145 to przestępstwa o dużej szkodliwości społecznej) w 2018 roku o 13% mniej, z kolei w 2019 roku liczba wszczętych postępowań wzrosła ponownie do 607 (z czego 177 cechowało się dużą szkodliwością społeczną). Na pierwszym miejscu pod względem liczby wszczętych postępowań znalazła się kradzież cudzej rzeczy oraz kradzież z włamaniem (po 55), na drugim miejscu znalazło się uszkodzenie mienia (33), natomiast na trzecim przestępczość narkotykowa (12).

Tabela 22. Liczba stwierdzonych przestępstw w poszczególnych kategoriach cechujących się dużą szkodliwością społeczną na terenie KPP w Mogilnie w latach 2017-2019

kategoria wszczętego postępowania	2017	2018	2019
kradzież z włamaniem	27	40	55
kradzież cudzej rzeczy	51	41	55
kradzież samochodu	5	3	2
bójka i pobicie	9	1	5
uszkodzenie mienia	27	28	33
przestępstwa rozbójnicze	3	3	4
uszczerbek na zdrowiu	15	5	11
przestępczość narkotykowa	8	21	12
łącznie	145	142	177

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie

68 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Analizie poddany został w następnym kolejności udział przestępczości nieletnich w latach 2017-2019 na terenie Powiatu Mogileńskiego. Dane źródłowe wskazują, że w 2019 roku nieletni dopuścili się 9 czynów karalnych, w tym 5 wykroczeń oraz 4 czynów kryminalnych, w roku poprzednim nieletni popełnili 24 czyny zabronione, w tym 12 wykroczeń oraz 12 czynów kryminalnych, z kolei w 2017 roku zostało popełnionych 16 czynów karalnych – 8 wykroczeń i 8 czynów kryminalnych.

Tabela 23. Udział w przestępczości kryminalnej nieletnich w latach 2017-2019

Kategoria przestępstwa kryminalnego	2017	2018	2019
uszczerbek na zdrowiu	0	1	1
uszkodzenie mienia	1	1	1
posiadanie narkotyków	0	1	2
bójka, pobicie	0	1	0
rozbój	1	2	0
kradzież	0	5	0
kradzież z włamaniem	4	1	0
fałszywe zawiadomienie	1	0	0
groźba karalna	1	0	0
łącznie	8	12	4

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Mogilnie

W 2019 roku najczęstszymi kategoriami zgłaszanymi przez obywateli z obszaru ruchu drogowego, prewencyjnego oraz kryminalnego na terenie Powiatu Mogileńskiego było:

- przekraczanie dozwolonej prędkości,
- nieprawidłowe parkowanie,
- nielegalne rajdy samochodowe,
- niewłaściwa infrastruktura drogowa,
- zła organizacja ruchu drogowego,
- akty wandalizmu,
- grupowanie się młodzieży,
- spożywanie alkoholu,
- zażywanie narkotyków.

69 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Przeciwdziałając przestępczości oraz w celu zapewnienia ładu i porządku publicznego w 2019 roku funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Mogilnie:

- nałożyli łącznie **4 388** mandatów (w roku poprzednim ukarano mandatami 2 904 osoby),
- do Sądu Rejonowego w Mogilnie skierowali **179** wniosków o ukaranie w sprawach wykroczenia,
- przeprowadzili **4 915** interwencji w miejscach publicznych oraz **456** interwencji domowych (w 2018 roku – 4 412 interwencji w miejscach publicznych i 538 interwencji domowych),
- umieścili w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych **231** osób (w 2018 roku – 194), w tym doprowadzili w celu wytrzeźwienia **88** osób (w 2018 roku – 87 osób).

Policja poza ściganiem sprawców przestępstw i wykroczeń, realizuje także zadania w obszarze profilaktyki społecznej. W ramach tego prowadzi systematyczną współpracę z wieloma podmiotami publicznymi i prywatnymi, samorządami, stowarzyszeniami oraz związkami funkcjonującymi na terenie całego Powiatu Mogileńskiego.

Na przestrzeni trzech ostatnich lat funkcjonariusze przeprowadzali prelekcje dot. aktualnych zagrożeń jak i szkolenia ukierunkowane na poszczególne zagadnienia i grupy docelowe. Podczas licznych spotkań podkreślany był aspekt m.in. spożywania alkoholu oraz konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych jakie się z tym wiążą. W trakcie prelekcji, przedstawień i spotkań poza skutkami prawnymi ukazywane były także konsekwencje społeczne i zdrowotne wynikające z faktu odurzania się.

Policja prowadziła systematyczną współpracę ze szkołami, pozwalającą na prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki ukierunkowanej na wzmocnienie pożądanych postaw społecznych oraz podejmowaniu właściwych działań w związku z czynami karalnymi podejmowanymi przez dzieci i młodzież.

Policjanci prowadzili również działania profilaktyczne w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym realizowane poprzez propagowanie właściwego zachowania wszystkich uczestników ruchu drogowego.

70 CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Funkcjonariusze przeprowadzali także działania profilaktyczne adresowane dla seniorów poruszające zagadnienia związane z próbami oszustw i wyłudzeń pieniężnych, bezpieczeństwie w cyberprzestrzeni oraz ruchu drogowym.

W ramach prowadzonej działalności profilaktycznej oraz prasowo-informacyjnej w mediach lokalnych oraz na stronie internetowej komendy pojawiały się komunikaty dotyczące sposobów działania złodziei oraz wskazówki i porady dla mieszkańców, co należy robić, by nie stać się pokrzywdzonym w wyniku przestępstwa. Na potrzeby zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu została także uruchomiona aplikacja mobilna „Moja Komenda” umożliwiająca stały kontakt z policją i dzielnicowymi.

ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

GRUPY CZYNNIKÓW W METODZIE SWOT SĄ DEFINIOWANE W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB:

MOCNE STRONY

1. Dogodne położenie komunikacyjne.
2. Atrakcyjność powiatu pod względem przyrodniczym i turystycznym.
3. Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON.
4. Rozwinięta infrastruktura kulturalna i sportowo-rekreacyjna.
5. Funkcjonowanie na terenie powiatu licznych organizacji pozarządowych o profilu działalności skierowanej na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Rozwinięta oferta edukacyjna.
7. Funkcjonowanie podmiotów reintegracji społecznej i zawodowej mieszkańców (Środowiskowy Dom Samopomocy w Strzelnie, Dom Pomocy Społecznej w Siemionkach, Klub Integracji Społecznej).
8. Funkcjonowanie Warsztatu Terapii Zajęciowej „Radosne Serca” w Bielicach oraz Zakładu Aktywizacji Zawodowej w Przyjezierzu.
9. Dostęp do pomocy i wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy w rodzinie dzięki funkcjonowaniu we wszystkich gminach powiatu punktów informacyjno-konsultacyjnych.
10. Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
11. Funkcjonowanie poradni psychologiczno-pedagogicznej i placówki wsparcia dziennego.
12. Wzrost liczby mieszkań oraz lokali socjalnych znajdujących się w zasobach powiatu.
13. Wieloaspektowa aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych (w tym osób z niepełnosprawnościami).
14. Wyższa wartość wskaźnika barometru ubóstwa w wymiarze

SŁABE STRONY

1. Wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności na przestrzeni ostatnich lat.
2. Zmniejszająca się liczba ludności w powiecie.
3. Wyższa niż w całej Polsce oraz województwie stopa bezrobocia rejestrowanego.
4. Wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej łącznie we wszystkich gminach powiatu Mogileńskiego.
5. Ujemne saldo migracji wewnętrznych w ostatnich trzech latach.
6. Wydatki powiatu przewyższające jego dochody.
7. Niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w powiecie.
8. Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie wszystkich osób zarejestrowanych w PUP.
9. Wzrost liczby wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnościami.
10. Wzrost liczby osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości zatrzymanych na terenie Powiatu Mogileńskiego.
11. Wzrost liczby przestępstw popełnionych na terenie powiatu.
12. Niewystarczający dostęp do klubów samopomocowych dla osób współuzależnionych oraz osób doznających przemocy.
13. Niewystarczająca baza specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.
14. Wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.

finansowym, niż ma to miejsce w całym województwie.

15. Funkcjonowanie POW w Marcinkowie.

SZANSE

1. Wykorzystanie potencjału turystycznego powiatu i rozwój turystyki.
2. Rozwój gospodarczy.
3. Pozyskanie środków unijnych na rozwój powiatu oraz jego promocja w całej Polsce.
4. Utworzenie nowych miejsc pracy.
5. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dostępnych form spędzania czasu wolnego rodzin.
6. Wzrost aktywności i integracji osób starszych.
7. Rozwój usług społecznych na rzecz osób starszych i z niepełnosprawnościami.
8. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
9. Dostępność do pomocy w przypadku doświadczenia przez mieszkańców problemów przemocy lub uzależnień.
10. Rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
11. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy w przypadku problemów uzależnień i przemocy.
12. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej.

ZAGROŻENIA

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.
3. Zwiększenie się liczby mieszkańców potrzebujących pomocy społecznej.
4. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
5. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
6. Wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych.
7. Zwiększenie skali problemu przemocy w stosunku do dzieci.
8. Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach powodujących zaburzenie więzi rodzinnych.
9. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
10. Negatywne zjawiska społeczno-demograficzno-gospodarcze spowodowane pandemią choroby COVID-19.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów monitorowania i ewaluacji oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

MISJA I WIZJA STRATEGII

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Powiatu Mogileńskiego została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Powiat Mogileński skutecznie rozwiązujący problemy społeczne, tworzący warunki sprzyjające trwałej aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców powiatu poprzez właściwą działalność administracji samorządowej oraz organizacji pozarządowych, wykorzystujący potencjał tkwiący w mieszkańcach, zasobach gospodarczych, przyrodniczych i kulturalnych regionu.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, dążąca do włączenia w nurt życia społeczno-zawodowego wszystkich mieszkańców powiatu dzięki wspieraniu i zaspokajaniu ich potrzeb w celu zintegrowanego rozwoju Powiatu Mogileńskiego, poprzez wykorzystanie potencjału społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań środowiskowych.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cel strategiczny nr 1

- Budowa systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Cel strategiczny nr 2

- Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

Cel strategiczny nr 3

- Ograniczenie zjawiska uzależnienia i współuzależnienia oraz eliminacja szkód społecznych stanowiących następstwa tych zjawisk.

Cel strategiczny nr 4

- Wspieranie osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Cel strategiczny nr 5

- Poprawa jakości świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej.

CEL STRATEGICZNY NR 1

Budowa systemu wsparcia dla rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój oraz poprawa jakości systemu wsparcia rodzin zagrożonych patologią.				
L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Doskonalenie pracy socjalnej z rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.	Liczba osób ubiegających się o pomoc.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet powiatu, gminy środki rządowe, środki europejskie
2	Kontynuowanie współpracy z policją, sądami, kuratorami oraz innymi osobami/instytucjami.	Liczba podjętych interwencji dotyczących sytuacji kryzysowych w rodzinie, w tym przemocy w rodzinie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
3	Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej w sytuacjach kryzysowych.	Liczba i rodzaj udzielonej pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej i socjalnej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet powiatu, środki rządowe
4	Realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych.	Liczba osób, które zrealizowały program korekcyjno-edukacyjny.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
5	Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	Liczba zrealizowanych działań zawartych w programie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
6	Realizacja programu budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.	Liczba zrealizowanych działań zawartych w programie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe

77 CZĘŚĆ PROGRAMOWA

7	Utworzenie grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy.	Liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia, liczba utworzonych grup wsparcia.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet powiatu, środki rządowe
8	Dostosowanie infrastruktury pomocy społecznej umożliwiającej dobry dostęp do świadczeń w zakresie interwencji kryzysowej i wsparcia.	Liczba podjętych działań w zakresie poprawy dostępu do pomocy w przypadku doświadczenia sytuacji kryzysowej.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
9	Podnoszenie kompetencji zawodowych specjalistów pracujących w obszarze interwencji kryzysowej.	Liczba zrealizowanych szkoleń z zakresu interwencji kryzysowej, liczba uczestników szkoleń.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie

Cel operacyjny nr 2

Rozwój instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcie dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródło finansowania
1	Utworzenie rodzinnego domu dziecka wspierającego rodzinę w wychowaniu i opiece nad dziećmi. Utworzenie placówki opiekuńczo - wychowawczej	Liczba utworzonych placówek.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
2	Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze.	Liczba utworzonych rodzin zastępczych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
3	Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba uczestników szkoleń.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie

78 CZĘŚĆ PROGRAMOWA

4	Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa.	Liczba udzielonych porad.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
5	Realizacja programów usamodzielniania.	Liczba osób z zawartymi programami usamodzielniania, liczba osób realizujących program.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
6	Umożliwienie pobytu osób usamodzielniających się w mieszkaniu chronionym.	Liczba wychowanków przebywających w mieszkaniach chronionych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe
7	Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego usamodzielniającym się wychowankom.	Liczba wychowanków objętych wsparciem finansowym i rzeczowym.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe

CEL STRATEGICZNY NR 2

Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój aktywności i integracji społecznej osób z niepełnosprawnościami.				
L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	Liczba osób korzystających z dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
2	Wsparcie i inicjowanie działań mających na celu aktywizację społeczną i integrację osób z niepełnosprawnością (wydarzenia kulturalne, rekreacyjne, itp.).	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
3	Promowanie świadomości społecznej w zakresie edukacji społecznej na temat problemów dotyczących osoby z niepełnosprawnością	Liczba przeprowadzonych działań społecznych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
4	Likwidacja barier w komunikowaniu się.	Liczba zlikwidowanych barier w komunikowaniu się.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe PFRON, środki europejskie
5	Tworzenie warunków do integracji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez organizację oraz dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.	Liczba zorganizowanych/ dofinansowanych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych dla osób niepełnosprawnych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe PFRON, środki europejskie

Cel operacyjny nr 2				
Rozwój systemu usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych oraz poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością.				
L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Udzielenie dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego.	Liczba osób którym przyznano dofinansowanie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe PFRON, środki europejskie
2	Udzielanie dofinansowanie osobom niepełnosprawnym do turnusów rehabilitacyjnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe PFRON, środki europejskie
3	Realizacja programu „Opieka wytchnieniowa”.	Liczba udzielonego poradnictwa i innych form wsparcia.	Gminne OPS-y, gminy, samorząd powiatowy, samorząd gminny	Budżet powiatu, środki rządowe PFRON, środki europejskie
4	Wsparcie funkcjonowania i dostępu do usług Domów Pomocy Społecznej w Siemionkach	Liczba podjętych działań wspierających funkcjonowanie i dostęp do usług DPS.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy	Środki własne, budżet państwa, środki europejskie
5	Likwidacja barier architektonicznych i technicznych.	Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych i technicznych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, PFRON, środki europejskie
6	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy.	Utworzenie ŚDS	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy	Budżet powiatu, środki rządowe, środki unijne
7	Utworzenie Domu Pomocy Społecznej dla mężczyzn z chorobami psychicznymi.	Utworzenie DPS	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, samorząd powiatowy	Budżet powiatu, środki rządowe, środki unijne

CEL STRATEGICZNY NR 3

Ograniczenie zjawiska uzależnienia i współuzależnienia oraz eliminacja szkód społecznych stanowiących następstwa tych zjawisk.

Cel operacyjny nr 1

Rozwój usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Udzielanie pomocy terapeutycznej oraz poradnictwa specjalistycznego osobom uzależnionym i współuzależnionym.	Liczba rodzin korzystających z pomocy, w których występowały uzależnienia i współuzależnienia, liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie

CEL STRATEGICZNY NR 4

Wsparcie osób bezrobotnych w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Cel operacyjny nr 1				
Aktywizacja i rehabilitacja zawodowa ukierunkowana na osoby z niepełnosprawnością.				
L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Umożliwienie osobom z niepełnosprawnością rozpoczęcia działalności gospodarczej.	Liczba założonych działalności gospodarczych przez osoby z niepełnosprawnością.	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Środki PFRON
2	Doposażenie stanowisk pracy dostosowanych do osób niepełnosprawnych.	Liczba doposażonych stanowisk pracy.	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Środki PFRON
3	Organizowanie staży dla osób z niepełnosprawnością.	Liczba zorganizowanych staży, liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych na staż.	Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Środki PFRON

CEL STRATEGICZNY NR 5

Poprawa jakości świadczonych usług z zakresu pomocy społecznej.

Cel operacyjny nr 1				
Rozwój kompetencji zawodowych pracowników oraz stworzenie międzyinstytucjonalnego systemu wsparcia na terenie Powiatu Mogileńskiego.				
L.P.	Zadania	Wskaźniki	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
1	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistów pracujących w instytucjach świadczących pomoc społeczną na terenie Powiatu Mogileńskiego.	Liczba przeprowadzonych szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, liczba uczestników szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
2	Podnoszenie kompetencji zawodowych pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.	Liczba kursów i warsztatów ukończonych przez pracowników PCPR w Mogilnie.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, firmy zewnętrzne	Budżet powiatu, środki rządowe, środki europejskie
3	Rozwijanie współpracy z innymi podmiotami zaangażowanymi w pomoc społeczną na terenie Powiatu Mogileńskiego.	Liczba zorganizowanych spotkań z pracownikami innych podmiotów.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	Budżet powiatu

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Powiatu Mogileńskiego. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Powiatu Mogileńskiego. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez powiat oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2018-2019, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2021-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 przyniesie:

- stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów niż jednostki pomocy społecznej oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- wzrost atrakcyjności Powiatu Mogileńskiego jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji, w tym społecznej, szczególnie zaniedbanych rejonów powiatu z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;
- wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin w tym na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030*

86 CZĘŚĆ PROGRAMOWA

długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Powiecie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem – Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

Tabela 24. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Powiatu Mogileńskiego o przyjęcie do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030”.	IV kwartał 2021 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią.	IV kwartał 2021r. – IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring i ewaluacja Strategii.	Koniec każdego roku w okresie 2021 r. – 2030 r.
Etap IV	Uzupełnianie Strategii o nowe zadania i programy.	Sukcesywnie w okresie wdrażania Strategii tj. od IV kwartału 2021 r. do IV kwartału 2030 r.
Etap V	Podsumowanie i ocena Strategii.	I kwartał 2031 r.

Źródło: opracowanie własne

SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne, to jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Konsekwencje pojawienia się koronawirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez nią choroby COVID-19 mogą spowodować konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym mogą pojawić się nowe wyzwania dla polityki lokalnej. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Dyrektor PCPR przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Dyrektor PCPR powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami OPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU

W trakcie prac nad projektem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 dokument zostanie przedłożony do konsultacji społecznych wśród Ośrodków Pomocy Społecznej Powiatu Mogileńskiego. Po uchwaleniu go przez Radę Powiatu zostanie umieszczone na:

- stronach internetowych Starostwa Powiatowego w Mogilnie,
- stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie.

MONITORING I EWALUACJA

Proces monitoringu wdrażania strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych celów. Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działań w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji. Wdrażanie Strategii monitorowane będzie na bieżąco przez realizatorów merytorycznych poszczególnych zadań, natomiast ocena stopnia realizacji i osiągniętych efektów będzie dokonywana co rok.

WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

Celem oceny wdrażanych działań, wykorzystane zostaną wskaźniki społeczne odzwierciedlające ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju w tym m.in.:

- dane statystyczne w obszarze dotyczącym ludności – liczba osób korzystających z różnorodnych form wsparcia ze strony jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu,
- w obszarze dotyczącym rynku pracy – liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach,
- wskaźniki społeczne: liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, liczba inicjatyw społecznych w obszarze aktywizacji i integracji społecznej i zadań zleconych w tym zakresie (grupy wsparcia, rodzinne formy opieki nad dziećmi),
- wskaźniki ekonomiczne: stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.

OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030 poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Mogileńskiego jest dostosowana do zidentyfikowanych, w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony, Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś, wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Powiatu Mogileńskiego i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków,

91 WNIOSKI I PODSUMOWANIE

maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców powiatu.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Powiatu Mogileńskiego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości powiatu, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.)
3. <https://mapy.geoportal.gov.pl/>
4. <https://bdl.stat.gov.pl/>
5. <https://mapa.wyniki.edu.pl/MapaEgzaminow/>
6. <http://www.powiat.mogilno.pl/>
7. <https://mogilno.praca.gov.pl/>
8. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
9. Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2017, 2018 i 2019 rok.
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2017, 2018 i 2019 rok
11. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za 2017, 2018 i 2019 rok.
12. Roczne sprawozdanie z działalności Komendanta Powiatowego Policji w Mogilnie wraz z informacją o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w Powiecie Mogileńskim za 2017, 2018 i 2019 rok.
13. Statystyczne Vademecum Samorządowca 2020

SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Powiatu Mogileńskiego na mapie województwa kujawsko-pomorskiego	13
Rysunek 2. Gminy wchodzące w skład Powiatu Mogileńskiego	14
Rysunek 3. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie Powiatu Mogileńskiego według klas wielkości (stan na koniec 2019 roku)	23
Rysunek 4. Elementy procesu planowania strategicznego	73

SPIS TABEL

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	7
Tabela 2. Powierzchnia gmin znajdujących się na terenie Powiatu Mogileńskiego.....	15
Tabela 3. Przyrost naturalny w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019	17
Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wiekowych w ogólnej liczbie ludności w Powiecie Mogileńskim w latach 2017-2019 (w procentach).....	18
Tabela 5. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Powiecie Mogileńskim w latach 2017-2019	18
Tabela 6. Wydatki Powiatu Mogileńskiego na 1 mieszkańca z podziałem na poszczególne gminy na przestrzeni lat 2017-2019 (w złotych)	25
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019	25
Tabela 8. Liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców w Powiecie Mogileńskim, w poszczególnych Gminach oraz województwie kujawsko-pomorskim i na terenie całej Polski w latach 2017-2019.....	26
Tabela 9. Instalacje techniczno-sanitarne w Powiecie Mogileńskim z podziałem na poszczególne Gminy w 2019 roku (w procentach)	27
Tabela 10. Kadra Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mogilnie w latach 2017-2019	34
Tabela 11. Mieszkańcy Powiatu Mogileńskiego i wchodzących w jego skład gmin zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017-2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie ludności (stan na koniec roku)	36
Tabela 12. Mieszkańcy Powiatu Mogileńskiego będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy na przestrzeni lat 2017-2019 oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców w latach 2017-2019 (stan na koniec roku)	37

94 SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

Tabela 13. Liczba bezrobotnych biorących udział w formach aktywizacji zawodowej na przestrzeni lat 2017-2019	41
Tabela 14. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń o zaliczeniu do osób z niepełnosprawnościami w latach 2017-2019	45
Tabela 15. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według stopnia niepełnosprawności, wieku, płci, wykształcenia i zatrudnienia osoby powyżej 16 roku życia w latach 2017-2019	46
Tabela 16. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeń według wieku i płci osoby przed 16 rokiem życia w latach 2017-2019	46
Tabela 17. Liczba osób objętych rehabilitacją społeczną przy udziale środków PFRON w latach 2017-2019	48
Tabela 18. Liczba osób doświadczających przemocy w latach 2017-2019 zamieszkujących Powiat Mogileński	57
Tabela 19. Liczba i podział rodzin zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)	62
Tabela 20. Powody umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej z końcem 2019 roku	62
Tabela 21. Liczba sporządzonych przy współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej placów oraz Indywidualnych Programów Usamodzielniania w latach 2017- 2019	63
Tabela 22. Liczba stwierdzonych przestępstw w poszczególnych kategoriach cechujących się dużą szkodliwością społeczną na terenie KPP w Mogilnie w latach 2017-2019	67
Tabela 23. Udział przestępczości nieletnich w latach 2017-2019	68
Tabela 24. Harmonogram wdrażania Strategii	86

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019.....	15
Wykres 2. Liczba mieszkańców Powiatu Mogileńskiego w podziale na gminy w 2019 roku.....	16
Wykres 3. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących Powiat Mogileński na przestrzeni lat 2017-2019	16
Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 osób w gminach należących do Powiatu Mogileńskiego w 2019 roku	17
Wykres 5. Stopa bezrobocia w Powiecie Mogileńskim na przestrzeni lat 2017-2019 w porównaniu do województwa kujawsko-pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	19
Wykres 6. Liczba osób pracujących na 1000 ludności w Powiecie Mogileńskim z podziałem na gminy na przestrzeni lat 2017-2019.....	20
Wykres 7. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2017-2019 .	22
Wykres 8. Dochody i wydatki Powiatu Mogileńskiego ogółem w latach 2017-2019 (w milionach złotych).....	24
Wykres 9. Poziom wykształcenia mieszkańców Powiatu Mogileńskiego według danych Narodowego Spisu Powszechnego.....	28
Wykres 10. Liczba osób powyżej 50 r.ż. uczestniczących w aktywizacji zawodowej prowadzonej przez PUP w Mogilnie w latach 2017-2019.....	42
Wykres 11. Liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości na terenie Powiatu Mogileńskiego w latach 2017-2019	53
Wykres 12. Liczba interwencji związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w latach 2017-2019.....	56
Wykres 13. Liczba wizyt przeprowadzonych przez koordynatorów pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Mogileńskiego na przestrzeni lat 2017-2019 (stan na koniec roku)	66

96 SPIS RYSUNKÓW, WYKRESÓW I TABEL

tel. +48 12 422 82 30

tel. kom. 534 303 240

e-mail: biuro@nowa-perspektywa.pl

*Strategia rozwiązywania problemów społecznych
dla Powiatu Mogileńskiego na lata 2021-2030*